Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Najer Folksblat פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

לאדזשער פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאליטיש-געזעלשאפטליכע טאג-צייטונג

Nr. 44/1339 | Łódź, Poniedziałek 20 lutego 1928 r. | זעקסטער יאהרגאנג | לאדז, מאנטאג כט שבט תרפ"ח | Nr. 44/1339

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71. | Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 2471.

אט אזוי האט אויסגעזעהן דער היי-יאהריגער קארנאוואל-קעניג אין ניצא.
און ווי אזוי וועט אויסזעהן דער לאדזער קעניג פון „קארנאוואל"?

היינט, מאנטאג, דעם 20-טען ד. ח. אין

פילהארמאניע-זאל

וועט זיך גאנץ לאדז בעגעגענען אויף דער גרויסער

פרעסע-רעדוטע

— אונטער'ן נאמען: —

„א פשיר פון קארנאוואל"

אויסערגעוועהנליכע אטראקציעס און איבערראשונגען!

קאטשקעס און גאנג-גירלס! קעניג פון קארנאוואל! פריזען! ציגיינער-לאגער! א.אז.וו.
אנהויב 10 א זייגער אין אווענד.

ליסטע **5**

יודישער ארבייטער.
וואהל-קאמיטעט
„פועלי-ציון"
הויפט-וואהל-ביורא:
פיראמאוויטשא 14.

פילהארמאניע-זאל נארוטאוויטש 20. ●● פרייטאג, דעם 24. פעברואר, 7 אוונט

בונד אדער משפט

פון דער יודישער

ארבייטער-עפענטליכקייט

אריינטרעטען וועלען די ח"ח: נתן בוקסבוים, יוסף ראזען (ווארשא), ראטמאן ב. שאפירא, ח. בראנד.

טעזען: 1) פארוואס איז נישט צושטאנד געקומען דער בלאק צווישען „פועלי ציון" און „בונד", 2) בונדיש-פעפעסישע פעראייניגונג. 3) בונדישע טעאריע און בונדישע פראקטיק. 4) די צעשטערונגס-ארבייט פון בונד אין די פראפ. פעראיינען. 5) בונדישע שול-פאליטיק. 6) בונדישע וואהל-מלאכה: א) מאקאוו, כעלם, פינטשעוו; ב) קינאס, מעגאפאנען, אקסען, אייזלען, קארוזעלעס א. ד. גל., ג) בונדישע וואהל-ליטעראטור לויט'ן נוסח און סטיל פון שמ"ר. 7) „בונד" אויף'ן וועג צום „פאלקיום". 8) דער ענטפער פון דער יודישער ארבייטענדער מאסע.

ליסטע **5**

בילעטען צום פרייז פון 50 גר. ביז 1.50 צו בעקומען אין הויפט-וואהל-ביורא (פיראמאוויטש 14) און אינ'ם טאג פון משפט ביי דער קאסע פון פילהארמאניע-זאל (נארוטאוויטש 20).

אונזערע פערוואלטונגס-מיטגלידער לעאן און פרוי איצעקסאן,
צוליב'ן טויט פון זייער ברודער און שוואגער

נ. ע. יצחק דוד איצעקסאן

דריקען אויס דעם טיפסטען מיטגעפיהל
די פערוואלטונגען פון אינטערנאט און פירמע „העלענובעק"
און מעדכען-אינטערנאט „פאמאץ", נארוטאוויטשא 7.

אייער טרייסט זאלט איהר געפינען אין דער ארבייט לטובת אונזערע אינסטיטוציעס. 248

מיר דריקען אויס אונזער טיפסטען ביילייד אונזער פערוואלטונגס-מיטגליד
אינזשעניער גרשון פראשקער צוליב'ן טויט פון זיין פאטער

אברהם נ. ע.

המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.

די פערוואלטונג
פון צענטראלען סוחרים- און פאבריקאנטען-פערבאנד
אויף דער לאדזער וואיעוואודזטווא, פיעטריקאווער 10.

אכטונג, חזנים ווי אויך זינגער!

זינגען פון נאטען ערלערן איך גרינדליך אין משך פון א קורצע צייט, איך נעהם אויך אן איינצושטודירען א כאר אויפ'ן ארט, ווי אויך אויף דער פראווינץ. ביטע זיך צו איבערצייגען! א. קארנאווסקי, שענקעוויטשא 64, 2-טער הויף, פארטער ל., וו. 67. 139

Dr. med.
NIEWIAŻSKI
Sienkiewicza 34
tel. 59-40.
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען. בעהאנדל. פון מענער-שוואכקייט.
נעמט אן פון 5—9 אווענד

נאך קורצע ליידען איז נעכטען געשטארבען אונזער לאנגיעהריגער מיטגליד

נ. ע. חיים יחיאל קערשענבוים

צו דער לוי', וועלכע קומט פאר היינט, מאנטאג, 12 א זייגער בייטאג פון טרויער-הויז, דלוגא 75, ווערען אלע מיטגלידער געבעטען צו קומען און איהם אפגעבען דעם לעצטען כבוד.

די פערוואלטונג פון פעראיין
„גמילות חסדים" (גרינער מארק). 253

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al. Kościuszki 27,
tel. 51-78.
הויט און ווענעריש קראנקהייטען און ליבעס-קראנקהייטען. נעמט אן פון 4—7 אין אווענד.

Dr. PRYBULSKI
זאוואדזקא 1, טעל. 25-38.
ווענעריש און האר-הויט-קראנקהייטען. מענער-שוואכע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (האר-אויספאל), רענטגען-שטראהלען.
נעמט אן פון 9—1 און פון 3—6 נאכמ.
דאמען פון 4—5 נאכמ.
ספעציעלער ווארטע-זאל פאר פרויען.

לעבער

איז נעהמען אויף דער מעשין וועדען אנגענומען ביי
ג. נארדמאן
29 צעגעלניאנא 29

Dr. H. Wołkowyski
זאכאדניא 57 (צעגעלניאנא 19)
טעלעפאן 37-70
ספעציעל-ארצט פאר הויט- און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוואכע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.
נעהמט אן פון 1—2 און פון 4—8 אווענד.
פאר פרויען פון 4—5 אין א באזונ. ווארטע-זאל.

געהיימע דייטשע ים=בעוואפנונג

רופט ארויס בעאונרוהיגונג אין ענגלאנד.

לאָנדאָן. 19 (ספּ. טעל.) אין די קרייזען פונ׳ם היגען פלאָט רופען ארויס שטארקע בעאונרוהיגונג די געהיימע אויסגאבען פון דייטשלאנד אויף ים-בעוואָפנונגען. א פאכמאן פון ענגלישען פלאָט שרייבט אין „דייל טעלעגראף“, אז די נישט-פּראָפּאָרציאָנעלע גרויסע אויסגאבען, וואָס דייטשלאנד מאכט אויפ׳ן מיליטערישען פלאָט, בעשטעטיגען, אז די דייטשען האָבען געמאכט אויפ׳ן געביט פון פלאָט עפּיס א נייע ערפינדונג פון א וויכטיגער בעדייטונג, וואָס פאָדערט נישט קיין גרויסע שיפען, נאָר קאָסט זייער טייער. די נייע דייטשע פאנצער-שיף וועט קאָסטען פיל טייערער, ווי דער נייער ענגלישער קרייצער-שיף פון 10,000 טאָן.

סאָוויעט-רעגירונג זאָל זיך ארויסציהען פון קרעמל.

בערלין, 19 (ספּ. טעל.) פון מאָסקווע ווערט מיטגעטיילט, אז די סאָוויעט-רעגירונג זאָל האָבען בעשלאָסען אריבערצופאָהרען פון קרעמעל. שוין היינטיגעס יאָהר זאָל מען צוטרעטען צו בויען אנ׳אכטשטאָקיג הויז, וואו ס׳וועלען איינגעאָרדענט ווערען די קאָמיסאריאטען, סאָווגארקאָם, וציק.

דאָס הויז זאָל פערטיג ווערען אין 1930 י. נאָכדעם זאָל דער קרעמעל איבערגעגעבען ווערען אין רשות פון דער מוזיי-אָבטיילונג פון גלאוו-נאוקי.

טעקסט פון ליטוויש-דייטשען אָפּמאַך.

קאָוונאָ. 19 (אטע) ס׳איז פערעפענטליכט געוואָרען דער טעקסט פון ליטוויש-דייטשען אָפּמאך,ביידע צדדים פערפליכטען זיך איבערצוגעבען אלע עווענטועלע קאָנפליקטען צו ענטשיידען דעם האגער טריבונאל אָדער א ספּעציעלער שידס-קאָמיסיע. דער אָפּמאך איז געשלאָסען געוואָרען אויף 10 יאָהר.

קאָנפליקט צווישען קאַלינין און סטאַלין.

ריגא, 19 (ספּ. טעל.) ווי מ׳מעלדעט פון מאָסקווע האָבען זיך ווידער פערשארפט די אינערליכע אנטאגאָניזמען.

ס׳האנדעלט זיך איצט וועגען אנ׳ערנסטען קאָנפליקט צווישען פּרעזידענט קאלינין פאָרזיצענדער פון קאָמיסארען-ראט ריקאָוו פון איין זייט, און סטאלינען פון דער צווייטער.

קאלינין און ריקאָוו זענען פאר מאכען הנחות דעם פרייען האנדעל. סטאלין איז קאטעגאָריש געגען דעם.

אין מיליטער ווידער הערשט א געוואלדיגע אונצופרידענהייט מיט וואָראָשילאָוו׳ן, און די העכערע אָפיצירען פאָדערען זיין דימיסיע.

גרויסע שיף-קאַטאַסטראָפע

אומגעקומען 19 מענשען.

טאָקיאָ, 19 (דורך ראדיאָ). אויפ׳ן אָפענעם ים איז פאָרגעקומען א קאטאסטראָפאלער אויפרייס פון אנ׳אמעריקאנער טראנספּאָרט-שיף מיט נאפט-ראָפע. די שיף איז געגאנגען קיין יאפאן. דער קאפּיטאן און 18 מאטראָסען זענען דערהרג׳עט געוואָרען. 21 מאן זענען על פּי נס ניצול געוואָרען.

פייערליכע ערעפנונג פון יודאיסטישען אינסטיטוט אין ווארשא.

וואַרשאָ, 19. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). היינט בייטאָג איז פאָרגעקומען די פייערליכע ערעפנונג פון יודאאיסטישען וויסענשאפטליכען אינסטיטוט, אין וועמענס שפּיץ עס שטעהען פּראָפ. באלאבאן, פּראָפ. שאָר און ד״ר ברוידע (פון לאָדז).

די פייערונג האָט זיך געעפענט מיט כאָר-געזאנג. דאן האָט בעגריסט אלס פאָרשטעהער פון קולטוס-מיניסטעריום דער שעף פון דעפּארטאמענט פאר רעליגיעזע ענינים אָקוליטש. זעהר א וואארימע רעדע האָט געהאלטען דער רעקטאָר פון ווארשאָווער אוניווערזיטעט שלאגאָווסקי, וועלכער האָט זיך אָפּגעשטעלט אויף דער בעדייטונג פון דער אלטער יודישער קולטור און האָט געזאָגט, אז דער אינסטיטוט וועט געבען דערגענצונגס-בילדונג צום אוניווערזיטעט.

עס האָבען נאָך בעגריסט ראטמאן מייזעל פון שטאָט-ראט, לאוניק ד״ר ביכאָווסקי פון מאגיסטראט און פּראָפ. באלאבאן. דאן האָט פּראָפ. שאָר געהאלטען די ערשטע פאָרלעזונג פאר די 37 שילער פון אינסטיטוט.

46 מיטינגען אין ווארשא

דער נעכטיגער וואַהל=טאג אין וואַרשא.

וואַרשא, 14 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אין משך פון היינטיגען טאָג זענען דאָ פאָרגעקומען 46 וואהל-מיטינגען.

12 בייטאָג איז פאָרגעקומען א קאָמוניסטישער מיטינג אויפ׳ן פלאץ פון קאזשימיעזש דעם גרויסען. דער מיטינג איז אדורך רוהיג, נאָר גאָר צום סוף איז געוואָרען א טומעל און פאָליציי האָט עטליכע מאן פערהאלטען.

12 בייטאָג איז פאָרגעקומען א מיטינג פון בלאָק פון די נאצ. מינדערהייטען אויפ׳ן שול-הויף מוריה (דזשעלנע 7). נאָך איידער דער ערשטער רעדנער האָט גענומען דאָס וואָרט, האָט די אָפּאָזיציע אָנגעהויבען צו טומלען, און פאָליציי האָט דעריבער דעם מיטינג פונאנדערגעלאָזט.

פיר קאָלאָניסטען פון קרים קומען צוריק אין זייער אַלטער היים.

מאָסקווע. (יט״א). דער „עמעס“ טיילט מיט, אז קיין סמאָלענסק האָבען זיך צוריקגעקעהרט איינציגע פערזאָנען, וואָס האָבען געהאט אויסגעוואנדערט קיין קרים. דער סמאָלענסקער „געזערד“ און „קאָמערד“ האָבען ארויסגערופען די צוריקקומענדע, כדי צו הערען פון זיי גופא, צוליב וועלכע סבות האָבען זיי זיך צוריקגעקעהרט. איינציגע האָבען דאָס ערקלערט מיט דער ווייטקייט פון א ישוב, צוליב וואָס די קינדער קענען נישט לערנען. אנדערע האָבען ווידער בעקומען ארבייט אין שטאָדט און א טייל האָט איבערגעגעבען, אז בעת רעגיסטרירען זיך אלס קאָלאָניסטען, האָבען זיי זיך נישט פאָרגעשטעלט די שוועריגקייטען פון דער קרימער קאָלאָניזאציע און האָבען געמייגט, אז דאָרט איז א סך לייכטער.

אין צוזאמענהאנג דערמיט איז צונויפגערופען געוואָרען א ספּעציעלע זיצונג פון „געזערד“ מיט׳ן אנטייל פון פאָרשטעהער פון „קאָמערד“, וועלכע האָט בעשלאָסען צו פערשטארקען די אויפקלערונגס-טעטיגקייט צווישען די איבערוואנדערער, זיי בעקענען מיט׳ן אמת׳ן מצב אין קרים און זאָרגען, אז להבא זאָלען איבערוואנדערן נאָר אזעלכע, וואָס האָבען ערנסט בעשלאָסען איבערצורייסען מיט׳ן אלטען לעבענסשטייגער.

איינגעפאלען 3 הייזער

און בעגראבען 7 מענשען.

ניו-יאָרק, 19 (ספּ. טעל.) נעכטען זענען איינגעפאלען 3 נישט-בעוואוינטע הייזער. פיל ארבייטער זענען פערשיט געוואָרען. 7 פערזאָן זענען דערהרג׳עט געוואָרען.

פוילישע אויסשטעלונג אין וויען.

וויען, 19 (אטע) דאָ איז אין דער אנוועזענהייט פון מלוכה-פּרעזידענט ד״ר הייניש פאָרגעקומען די ערעפנונג פון דער פוילישער אויסשטעלונג.

ענגלישער קעניג קומט קיין פאריז.

פאריז, 19 (אטע) די צייטונגען מעלדען, אז אין חודש מאי ה. י. וועט דער ענגלישער קעניג קומען קיין פאריז. דאָס וועט זיין א געגען-וויזיט אלס ענטפער אויפ׳ן וויזיט פון פּרעזידענט דומערג אין ענגלאנד.

דעציזיע וועגען טערמין פון פונאנדערלאָזען דעם דייטשען פארלאמענט.

בערלין, (ספּ. טעל.) נעכטען נאָכמיטאָג איז ענטגילטיג אָנגענומען געוואָרען א דעציזיע וועגען טערמין צו פונאנדערלאָזען דעם פארלאמענט און בעשטימען נייע וואהלען. די מעגליכקייט פון באלדיגען פונאנדערלאָזען דעם פארלאמענט איז אָפּגעפאלען. ס׳איז אָנגענומען געוואָרען דער פאָרשלאג פון דער רעגירונג, וואָס איז אונטערגעשטיצט געוואָרען דורכ׳ן פּרעזידענט הינדענבורג, אז אין פערלויף פון חודש מערץ זאָל דער פארלאמענט זיין טעטיג לויט׳ן פּראָגראם, וואָס ס׳האָט אויסגעארבייט דער קאבינעט, ד. ה. אז ס׳דארף אויסגעארבייט ווערען דער בודזשעט אויפ׳ן 1928 י. און אָנגענומען ווערען א רייהע וויכטיגע געזעצען.

ענדע מערץ וועט דער פארלאמענט פונאנערגעלאָזט ווערען דורכ׳ן מלוכה-פּרעזידענט און די נייע וואהלען וועלען פאָרקומען ארום דעם 20 מאי.

ארבייטסלאָזיגקייט אין א״י זיך פערקלענערט.

ירושלים, (י.ט.א.) אין משך פון חודש יאנואר האָבען 965 יודישע ארבייטסלאָזע געפינען בעשעפטיגונג אין פערשידענע טיילען פון לאנד. 575 פון די דאָזיגע ארבייטסלאָזע זענען פון תל-אביב.

די ציוניסטישע עקזעקוטיווע אין ארץ-ישראל האָט אויסגעארבייט א פּלאן ווי אזוי ליקווידירען פולשטענדיג די ארבייטסלאָזיגקייט אין תל-אביב, אזוי דאָס די ארבייטסלאָזע אונטערשטיצונגען זאָלען אָפּגעשאפט ווערען.

כדי דורכפיהרען דעם פּלאן פאָדערט זיך א סומע פון 50,000 פונט. די רעגירונג דארף אסיגנירען אויף דעם צוועק 15,000 פונט, און די ציוניסטישע עקזעקוטיווע 35,000 פונט.

יודישער דעפּוטאט רופט ארויס

דעם לעטישען עקס=פּרעמיער אויף אַנ׳עהרען=געריכט.

ריגא. (י.ט.א.) אין די לעטלענדישע פארלאמענטארישע קרייזען און בעזונדערס אין דער יודישער געזעלשאפט ווערט איצט שטארק גערעדט וועגען דעם שארפען אינצידענט, וואָס איז אויסגעבראָכען צווישען דעפּוטאט פון לעטישען סיים מרדכי רובין (אגודה) און דעם פּרעמיער פון דער געוו. סאָציאליסטישער רעגירונג, סקוייעניעק. דעפּ. רובין האָט זיך עפענטליך ארויסגעזאָגט, אז די לינקע רעגירונג האָט מיט איהם געפיהרט אונטערהאנדלונגען, ער זאָל אונטערשטיצען דעם קאבינעט און דערפאר האָט מען צוגעזאָגט צו ערפילען עטליכע פון זיינע פאָדערונגען. דער עקס-פּרעמיער האָט אין סיים אָפּגעשטעלט דעם דעפּ. רובין און אין דער אנוועזענהייט פון איינציגע מיניסטארען, און דעפּוטאטען איהם אָנגערופען פאר א ליגנער און לומפּ. דערביי איז צווישען ביידע שיער נישט געקומען צו א שלעגעריי, וועלכע איז אויסגעמיטען געוואָרען א דאנק דער איבערטרעטונג פון די אנוועזענדע. אין צוזאמענהאנג מיט׳ן דאָזיגען אינצידענט האָט דעפּ. רובין ארויסגערופען דעם געוו. פּרעמיער אויף אנ׳עהרען-געריכט, וועלכער ווערט ערווארט מיט גרויס שפּאנונג.

דעפיציט פון האנדעלס-בילאנס

לויט דער אויסרעכנונג פון סטאַטיסטישען אַמט.

לויט דער אויסרעכנונג פון סטאטיסטישען הויפּט-אמט האָט דער דעפיציט פון האנדעלס-בילאנס פאר׳ן חודש יאנואר אויסגעמאכט 52,729,000 זלאָטיס. דער ווערט פונ׳ם אריינפיהר מאכט אויס 271,166,000 זלאָטעס (מיט 4,173,000 זל. ווענינגער ווי אין פאָריגען חודש). דער ווערט פונ׳ם ארויספיהר 218 מיליאָן 437,000 זל. (מיט 3,006,000 מעהר ווי אין פאָריגען חודש).

זעלבסטמאָרד פון א ווארשאווער זייף-פאבריקאנט.

וואַרשאָ, 19 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). היינט האָט זיך גענומען דאָס לעבען דער בעקאנטער ווארשאָווער זייף-פאבריקאנט קוריאנסקי, 57 יאָהר אלט (אינהאבער פון דער פירמע „אלבין און קוריאנסקי“), דיפרוי האָט ער אוועקגעשיקט קיין אָטוואָצק דינגען א זומער - וואוינונג, די דינסט — אין גאס אריין און דאן האָט ער זיך אויפגעהאנגען. מ׳האָט ביי איהם געפונען א פּאָרטפעל מיט פּראָטעסטירטע וועקסלען.

דער פּראָצעס קראַנץ=שעלער בעניט געוואָרן

פילם-דירעקטאָרען ווילען מאכען א בילד פון דעם פּראָצעס.

בערלין 19 (ספּ. טעל.) דער פּראָצעס פון פּאַאול קראַנץ, וועלכער ווערט בעשולדיגט, אַז אינאיינעם מיט׳ן ברודער פון הילדאַ שעלער — גינטער, האָט ער ערמאָרדעט האַנס סטעפאַנ׳ען (גינטער איז, ווי בעקאַנט, באַלד בעגאַנגען זעלבסטמאָרד) איז ווידער בעניט געוואָרען. דער געזונט־צושטאַנד פון קראַנץ בלייבט נאָך אַלץ זעהר אַ שווערער, נאָר ער אליין האָט געבעטען מ׳זאָל דעם פּראָצעס נישט אָפּלעגען, ווייל ער וויל עס זאָל אויפגעקלערט ווערען זיין גורל.

דער קאָנפליקט צווישען פּאָרזיצער פון געריכט און קראַנצ׳ס פערטיידיגער פּרעי, איז ליקווידירט געוואָרען. פּרעי האָט זיך ווידער אונטערגענומען צו פערטיידיגען זיין קליענט און האָט שוין געהאַט מיט איהם אַ קורצען שמועס. דער פּאָרזיצער און דער פערטיידיגער האָבען אָפּגעגעבען ערקלערונגען, אַז זיי האָבען נישט בדעה געהאַט צו בעליידיגען איינער דעם אַנדערען.

געגען דער ערוואַרטונג פון די זשורנאַליסטען, וועלכע האָבען זיך געלאָזט אין שפּיטאָל, וואו קראַנץ געפינט זיך, מיינענדיג, אַז דאָרט וועט פאָרקומען די געריכטס־פערהאַנדלונג, האָט זיך דער פּראָצעס אָנגעהויבען נאָרמאַל אין זאַל (אין מאָאַביטער־געריכט). קראַנץ איז געקומען אין בעגלייטונג פון אַ דאָקטאָר און אַ קראַנקען־שוועסטער.

דאַן איז אויסגעהערט געוואָרען דער עקספּערט פּראָפ. געבהאַרט, וועלכער האָט ערקלערט, אַז אין מאָמענט פון מאָרד איז קראַנצ׳ס ווילען אָהן אַ ספק געווען אָפּגעשוואַכט.

געהטענדיג אין אכט דעם צושטאַנד פון קראַנצ׳ן, וועט די ווייטערדיגע פּראָצעדור פאָרקומען אין אַ פערקירצטער פאָרם און איינציכען וועט אַרויסגעטראָגען ווערען דער אורטייל.

פּאַאול קראַנץ און הילדאַ שעלער האָבען שוין בעקומען אַ רייהע אָנבאָטען פון קינאָ־פירמעס צו שפּילען אין אַ בילד, וואָס דאַרף אויפפיהרען די גאַנצע טראַגעדיע, וועלכע האָט זיך אָפּגעשפּילט אין דער סביבה פון די יונגע שילער און וועלכע האָט געבראַכט צום ערמאָרדונג פון סטעפאַנ׳ען און צום זעלבסטמאָרד פון גינטער שעלער׳ן. איין האַמבורגער אונטערנעהמונג איז אפילו געקומען ספּעציעל צו פליהען אין אַנ׳אַעראָפּלאַן קיין בערלין, כדי די יונגע לייט צו אַנגאַזשירען אַלס פילם־אַרטיסטען. מ׳זאָגט, אַז דער פערבאַנד פון די קינאָ־אונטערנעהמונגען האָט בעשלאָסען נישט צו דערלאָזען עס זאָל רעפּאָרטירט ווערען אַ פילם מיט אַזאַ ערוטיש־אויפרעגענדען אינהאַלט ווי ס׳איז די געשיכטע פון הילדאַ שעלער און איהר יונגען פריינד.

האַנדווערקער-פעריין אין דער פויל. רעפּ.; אָפּט. אין לאָדז, זאכאדניאַ 66

אכטונג, דאמען-מאגאזין-שניידער!

היינט, 7 אָוונט—א וויכטיגע פערזאמלונג, אויף וועלכער קיינער טאָר נישט פעהלען. ווייטערדיגע פאך-פערזאמלונגען קומען פאָר:

דינסטאג, ד. 21-טען, 7 אָוונט—טישלער און טאַפּעצירער;
„ 21-טען, 7 אָוונט—שטעפּער;
פרייטאג, „ 24-טען, 7 אָוונט—(איבערהעמדער און פאָרהעמדלעך-נייער (פאר מיטגלידער און נישט-מיטגלידער)
שבת, „ 25-טען, 7 אָוונט—שטריקער, זאָקענמאכער, ראנדער-מאכער און טריקאָטאזש-נייער (פאר מיטגלידער און נישט-מיטגלידער).

חברים האנדווערקער און כאלופּניקעס, בעזוכט צאָהלרייך אונזערע פערזאמלונגען, אויף וועלכע ס׳וועט ארומגערעדט וועגען אייער לאגע און בעהאנדעלט אלע אייערע אָנגעוועהטאָגטע פראגען. די פערוואַלטונג.

256

לאָדז. 20 פעברואר 1928

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז. 20 פעברואר 1928

אימיגראַציע
און אימיגראַציע־פילאָזאָפען.

—o—

אין פלוג גענומען איז אימיגראַציע אַ גאַנץ ערנסטער ענין. עס איז קודם־כל אַנ'ענין, וואָס איז שטאַרק נוגע דער עקאָנאָמיק פון צוויי לענדער. דאָס לאַנד פון וועלכען די עמיגראַנטען קומען, ווערט אויף איין אופן בעווירקט פון דורך איהר בעפרייאונג פון א טייל פון איהר בעפעלקערונג, דאָס לאַנד. וואוהין די אימיגראַנטען קומען אָן, ווערט ווידער בעווירקט פון דעם צוזואוקס פון איהר בעפעלקערונג.

דאָ קומען אַריין פראַגען וועגען דער ווירקונג פון אימיגראַציע אויף דער ענטוויקלונג פון פערשידענע אינדוסטריען פון לאַנד, אויף די פרייזען פון ארטיקלען אויף דעם שטייגער פון לעבען און אפילו אויף דעם גייסטיגען לעבען פון לאַנד.

אויסער האָט מען דאָ צו טון מיט לעבעדיגע מענשען, מענשען, וואָס פלאַנצען איבער זייער לעבען פון איין באָדען אויף אַ צווייטען. זייער וואוילזיין איז נישט נאָר אַ הומאַנישער פראָבלעם נאָר אויך אַ פראָבלעם, וואָס איז וויכטיג פאַר'ן וואוילזיין פון דער אַלגעמיינער בעפעלקערונג.

הכלל, אימיגראַציע, איז לויט'ן פּראָסטען שכל, אַ קאָמפּליצירטע פראַגע. אָבער נישט פאַר די פילאָזאָפישע קאָנגרעס־לייט אין וואַשינגטאָן. ביי זיי איז די פראַגע אַנ'ענין אָפּצושטימען: יאָ אָדער ניין, און מעהר גאָרנישט.

טראָגען זיך בילס אין קאָנגרעס וועגען אימיגראַציע, וואָס זענען אַ בעליידיגונג פאַר דער אינטעליגענץ פון אַמעריקא, וואָס אַוינע מענשען, ווי זייערע אַריינטרעגער, פערטרעטען טיילען פון דער אַמעריקאַנער בעפעלקערונג.

עס איז נישט אַ פראַגע פון פריינטשאַפט אָדער אומפריינטשאַפט צו אימיגראַציע. מען קאָן זיין געגען אימיגראַציע, אָבער אַמווייניגסטען פערזוכען אויף אַנ'אינטעליגענטען, ערנסטען אופן אַריינצוקוקען אין דער פראַגע. וואָס קאָן מען אָבער זאָגען וועגען א קאָנגרעסמאַן, וואָס טראָגט אַריין אַ ביל אין קאָנגרעס צו נעמען און ראַפּטום אָפּשטעלען נאָר די אימיגראַציע קיין אַמעריקא?

און באַלד נאָך איהם קומט אַ שטאַטסמאַן, וואָס טראָגט אַריין אַ ביל אַרויסצושיקען די אימיגראַנטען פון אַמעריקא ביי דער ערשטער געלעגענהייט?

און באַלד נאָך איהם קומט אַ דריטער וואָס טראָגט אַריין אַ נייעם ביל, וואָס פאָדערט צו רעגיסטרירען אַלע אימיגראַנטען דאָ אין לאַנד?

אַלזאָ, קודם־כל צו פערשפּאַרען דעם מינדסטען שפּאַלט אין די טויערן פון אַמעריקא. דערנאָך אַרויסשיקען אַלע אויסלענדער. דערנאָך וועט דאָס ביסעלע, וואָס וועט בלייבען, זיך מוזען אַרומטראָגען מיט פּאַספּאָרטען און נישט טאָרען אַרויספאָהרען פון איין שטאָט אין אַ צווייטער.

פאַרוואָס זאָל נישט קומען אַ פערטער קאָנגרעסמאַן, וואָס זאָל אַריינטראָגען אַ ביל, וועלכער זאָל איינפיהרען אַ בעזונדער לאַגער, צי אַ מין גרויסע געפענגניש פאַר די אימיגראַנטען? אָדער גאָר אַרומצוצוימען די איסט־סייד, דעם אימיגראַנטען טייל פון שטאָט מיט אַ כינעזישער וואַנט?

און פאַרוואָס זאָל אַ פינפטער נישט אַריינטראָגען אַ ביל, אַז אַלע אימיגראַנטען זאָלען נישט טאָרען שערן זייערע קעפּ כדי מען זאָל זיי לייכט דערקענען?

און אַ זעקסטער האָט געמעגט אַריינטראָגען אַ ביל, וואָס זאָל איינפיהרען אַ מין אינקוויזיציע פון פעך און פערערען פאַר יעדען אימיגראַנט אין לאַנד, וואָס איז נישט געוואָרען קיין בירגער.

עס איז געוויס טרויעריג, וואָס אין אַמעריקא זענען נאָך פערהאַן אַזעלכע צוריקגעשטאַנענע מענשען, וואָס ווערען נאָך פיהרער אין זייערע געמיינשאַפטען און קומען נאָך רעדען אין נאָמען פון אַמעריקאַנער פאָלק.

נ. י. ט.

אין „אייביגער געפאַנגענשאַפט".
וועגען אַ רוסישער טראַגעדיע פון אַ דייטשען ראַבינער.

פון דר. א. קאָראַלניק.

אַ דייטשער ראַבינער, ד"ר עמיל קאָהן האָט אָנגעשריבען אַ דראַמע — אונטער דעם פסעוודאָנים „עמיל בערגהאַרד". פאַך אַ ראַבינער אַ זעלטענהייט. געוועהנליך זענען עס די זיהן פון אַ ראַבינער, וואָס ווערען דראַמאַטורגען אָדער אַקטיאָרען. געוועהנליך זענען דאָס רבנישע קינדער אָדער אייניקלעך, וואָס ווערען פּאָליטישע פיהרער, סאָציאַליסטישע טעאָרעטיקער, ליטעראַרישע קריטיקער. דער זיידע אָדער דער טאַטע גלויבט נאָך — ביים זוהן ווערט דער גלויבענס־אינהאַלט כעמיש אויפגעלעזט, קאָמבינירט זיך מיט אַנדערע, נישט־יודישע עלעמענטען, און פון דער נייער קאָמבינאַציע קומט אָפט אַרויס אַ זעהר פיינער, איבעראַשענדער רעזולטאַט.

אָבער ווען אַ ראַבינער אַליין ווערט קינסטלעריש — איז דאָס כמעט אַ סכנה ער איז דאָך אַ געבונדענער, אַנ'אומפרייער, אַ געפאַנגענער. און קונסט איז — פרייהייט. אָדער זי איז קיין קונסט נישט.

אַ ראַבינער האָט אָנגעשריבען אַ דראַמע, אַנ'אַנאַרכיסט, אַ נאַאיווער, פערצייטיגער — אַלעקסאַנדער בערקמאַן — האָט זי איבערגעזעצט אויף ענגליש; און אַ ניו־יאָרקער טעאַטער'ל, אויך נאַאיוו, אויך אַלטמאָדיש־אידעאַליסטיש, האָט די דראַמע געשפּילט. און זי הייסט: „דער געפאַנגענער".

אַ דייטשער ראַבינער, אַ דראַמע פון דעם רוסישען לעבען, פון רעוואָלוציע, אַלעקסאַנדער בערקמאַן אַלס איבערזעצער — און ווי זאָגען די איטאַליענער: טראַדיטאָרע־טראַגיטאָרע, דער איבערזעצער איז אַ פערעטער, ווייל ער גיט כמעט קיינמאָל נישט איבער דעם גייסט, דעם טיפסטען זין פון דעם שרייבער, — אַ כמעט ליבהאָבער — טרופּע האָט געשפּילט, — און עס איז אינגאַנצען אַרויס געקומען אַ לעכערליכקייט.

איך בין געזעסען אין דעם טעאַטער און זיך געוואונדערט: וואָס איז דאָס פאַר אַ פורים־שפּיל? גוט, אַ ראַבינער. נאַאיוו, אומקינסטלעריש, אָבער ווי קומט אַ רב צו מאָהלען אַ מין „קריסטוס", אַ טאָלסטאָי'אישען רוס, וואָס פּרעדיגט „פשטות" און דעם „לא תרצח", און ווי איז עס מעגליך, אַ טיף־רעליגיעזער יוד זאָל שרייבען אַנ'אידעען־דראַמע אָהן אַ יודישען אינהאַלט, אָהן אַ יודישען סימבאָל?

אמת, עפּעס דרעהט זיך דאָרט אַרום אויף דער ביהנע אַ יודעל, אַ געפאַנגענער, וואָס קלאַפּט יעדעס מאָל, און דוקא אין די טראַגישסטע מאָמענטען — און בעט מען זאָל איהם אַרויסלאָזען פון זיין קאַמער — „ראַווענען". און ער געהט אַרום — צוועלף אַ זייגער ביי נאַכט — אין טלית, און זעהט אויס אַזוי קאָמיש און זאָגט עפּעס אַריין אין זיין באָרד, עפּעס, וואָס קיינער פערשטעהט נישט, און ווייניגער פון אַלע ער אַליין. יאָ, האָט געזאָגט איינער אַ פריינד מיינער, וואָס איז געזעסען נעבען מיר אין טעאַטער: דער יוד איז אַנ'אַגענט פאַר טליתים, אָדער אפשר נאָר פאַר מצות אויף פּסח — קיין אַנדער פונקציע האָט ער נאָר נישט אין דער דראַמע.

רבי קאָהן געשריבען, בערקמאַן איבערזעצט, דילעטאַנטען געשפּילט — אַ טראַגעדיע, און מען האָט געלאַכט.

און דאָך, און פאָרט — עס איז — טראַגעדיע.

איך האָב נישט געלייענט די דראַמע אין דעם אָריגינאַל, יאיך ווייס נישט, וואָס דער רב האָט באמת געזאָגט און געלאָזט זאָגען זיינע העלדען. איך זעה נאָר איינס: וואָס ער האָט געמיינט, וואָס ער האָט פערטראַכט און — וואָס איז נישט געראָטען.

איך זעה דעם אַלטען יודישען חלום אין אַ צייטליכען נוסח.

„דער געפאַנגענער" — רופט דער רב זיין דראַמע. און, ווי אַ רב, ווי אַ בעל־דרשן — שטעלט ער זיך אויף אַ פסוק. „צו וועמען זאָל איך דיך פערגלייכען, ישראל?" — פרעגט דער אַלטער דרשן — ביי יעדער געלעגענהייט. און פערגלייכט אַמאָל צו דער „קליאַטשע אין פרעה'ס וואָגען", אַמאָל צו אַ „טויבעל", צו אַ „שעפּסעלע", צו אַ בן־מלך, וואָס איז פערשטויסען געוואָרען פון זיין פאָטער, משלים אויף משלים, פערגלייך צו פערגלייך.

און דער בערלינער רב פערגלייכט איהם צו — אַ „געפאַנגענעם". ישראל וואָס איז אַ „נשבה בין הגוים", אַ געפאַנגענער צווישען די פעלקער, דער אייביגער אַרעסטאַנט, וואָס קומט אָפּ פאַר די זינד פון דער וועלט, דער אַלט־יונגער וועלט־רעוואָלוציאָנער, וואָס קומט מיט זיין גרויסער דרשה: „דו זאָלסט נישט". מיט זיין מאָראַלישער פאָדערונג, מיט „גאָט'ס וואָרט" און צינדט אָן דעם פונק אין די מאַסען, און ווערט געפייניגט פאַר זיין פּרעדיגט און ליידט — און שטאַרבט אונטער די הענד פון זיינע פייניגער, און שטאַרבענדיג — זיגט ער.

יוד? נישט אין דעם אַלטען, געוועהנליכען שטייגער. „באָריס טוועערסקאָי" — דער „העלד" פון דער קאָהנ'שער דראַמע, איז אַ יוד, וואָס פערלייקענט נישט אָבער אונטערשטרייכט נישט זיין יודענטום. „ביסטו אפשר אַ יוד?" — פרעגט איהם זיין קאַט, זיין היטער, דער קאָמענדאַנט פון דער סיבירישער טורמע. און ער ענטפערט; „איך בין אַ רוסישער מענש". נישט קיין רוס — נישט קיין סלאַוו, נישט בעלאַנגענדיג צו אַ נאַציע און צו אַ סביבה, נאָר אַ מענש, איז צופעליג געבוירען אין רוסלאַנד. אַ מענש — מיט דעם אייביג־מענשליכען וואָרט.

ערגעץ וואו איז הינטערגרונד, אַ פערשלאָסענער זיצט דער יוד. ערגעץ וואו וואַרט א תליה, אין די שווערסטע מאָמענטען פון זיין לעבען בעגלייט איהם אַנ'אַלטע תפלה — און ווען „דער מענש" איז אויפ'ן טויטען־בעט — זאָגט דער יוד קדיש נאָך איהם.

אָבער ער אַליין — ער איז אַ „מענש" אַ רוסישער, אַ דייטשער, צו דער וועלט בעלאַנגענדיג — דער מענש.

און דערפון זיין אומגעהויערער כח, און דעריבער זיין אומנאַטירליכקייט. אָפט פערשטעהט ער אַליין נישט, וואָס ער וויל און קאָן נישט פאָרמולירען זיינע געדאַנקען. און נאָך ווייניגער פערשטעהן עס די, וואָס זענען אַרום.

ער ווייסט נישט, אַז ער איז דער אומנאַטירליכסטער — ווייל דער סאָציאַלסטער מענש אויף דער ערד. ער איז: מענש אַקעגען נאַטור. די נאַטור זאָגט: מען מעג, ער זאָגט: מען טאָר נישט.

די נאַטור ווייסט נישט פון קיין חוב, פון קיין שולד, ער, ער האָט אַריינגעטראָגען אין דער וועלט דעם בעגריף פון התחייבות, פון פערבינדונג, פון ערבות יעדער איז אַנ'ערב פאַר דעם צווייטען. דער יוד פאַר דעם יודען. דער מענש פאַר דעם מענשען, דער מענש פאַר דער וועלט, פאַר איהר סדר, ער האָט אַריינגעטראָגען אין דער וועלט קולטור, דעם בעגריף פון „עבירה". אפילו אין דעם גריכישען וואָרט „היבּרים", וואָס מיינט חטא, וואָס איז דער איינציגער רעליגיעזער מאָטיוו פון דער גריכישער קולטור, אפילו אין דעם דאָזיגען וואָרט קלינגט נאָך „עבירה". „היבּרים" — דער גלגול פון עבירה אין דער גריכישער פאָרם.

און ווען די סטאָאיקער, די איינציגע מאָראַל־פונדירענדע פילאָזאָפישע שולע פון דער גריכיש־רוימישער וועלט, האָבען אַרויסגעבראַכט דעם מאָטיוו „כאַריטאַס" — ליבע צו דעם מענשען — איז דאָס ווידער געוועזען אַנ'אָפּקלאַנג פון דעם יודישען „חסד", אַנ'עכאָ פון דעם יודישען מזרח, וואו דער גרינדער פון דער סטאָאישער שולע, זענען דער כנעני, דער פיניקער — האָט בעקומען זיין ערשטע השפעה.

די נאַטור ווייסט נישט פון קיין „אויסער זיך". אַלצדינג אין איהר איז אַ זעלבסט־צוועק. און אַזוי דער מענש — אַלס נאַטור. אפילו די רעליגיע פון דעם נאַטור־מענשען איז נישט קיין „אויסער זיך"־מאָטיוו. דער „גאָט" פון דעם נאַטור־געבונדענעם מענשען איז בלויז אַ שטאַרקערער מענש, וואָס האָט נאָר אַ בעציהונג צו זיך אַליין. זיין שטראָף און זיין גנאָד האָבען נישט קיין שייכות צו דעם אינערען ווערט פון דעם מענשען נאָר צו זיינע אויסערע מעשים.

דער יוד אָבער האָט זיך ענטקעגענגעשטעלט אַקעגען דער נאַטור — און האָט זי געוואָלט פענטען. ער האָט געשאַפען אַ נייעם בעגריף: סאָציאַל.

די קריסטליכע דענקער, וואָס האָבען זיך געמיהט צו פערשטעהן דעם עצם פון דעם יודענטום, האָבען נישט געקאָנט געפינען קיין אַנדער דעפיניציע פאַר איהם ווי „היסטאָרישע רעליגיע". ווייל די אַלטע יודישע טראַדיציע איז געשיכטליך" אילוסטרירט, ווייל זי בעציהט זיך אויף פערגאַנגענהייטען — מיינט העגעל, מיינען די אַנדערע פילאָזאָפען פון רעליגיע, אַז דאָס יודענטום איז ריין היסטאָריש". זיי האָבען נישט געקאָנט פערשטעהן דעם טיפערען צוזאַמענהאַנג. זיי — די נאָך אַלץ נאַטור־געטרייע — האָבען געפיהלט דעם אַלטען געפיהל פון מרידה, דעם רעוואָלט פון דעם נאַטור־מענשען אַקעגען די בינדונגען פון דעם יודענטום. זיי האָבען געוואָלט מבטל זיין דעם יודענטום מיט דעם וואָרט „היסטאָריש", ווייל זיי האָבען מורא געהאַט פאַר דעם וואָרט: סאָציאַל.

מחמת סאָציאַל איז אַ קייט, און מענשען ענטלויפען פאַר איהר.

מיר ווייזט זיך אָפט אויס, אַז דאָס איז דער טיפסטער מאָטיוו פון דעם אַנטיסעמיטיזם. עס איז נישט בלויז — דער האַס צו יודישע חסרונות, עס איז נישט בלויז די מעהר אָדער ווייניגער איינקלאַסיגע סטרוקטור פון דער יודישער געזעלשאַפט. דער אַנטיסעמיטיזם האָט פיינט נישט די יודישע פעהלערען, נאָר די יודישע מעלות, אָדער ריכטיגער, טיפער גענומען, נישט די „מעלות, נאָר די „מעלה"־ד. ה. די טרעפּ, וואו ער שטעהט, דער הויך וואָס ער האָט זיך דערלאַנגט. דער אַנטיסעמיטיזם איז — אין זיין לעצטען אַנאַליז — דער רעוואָלט פון דער נאַטור אַקעגען דעם סאָציאַלען מאָטיוו, פון דעם ברייטען טייך אַקעגען די דאַמבעס, וואָס דאָס יודענטום האָט ענטקעגענגעשטעלט.

דער אַנטיסעמיטיזם איז די נקמה פאַר דעם קריסטענטום, נישט פון דעם קריסטענטום. די פעלקער און מענשען פון דער קריסטליכער וועלט קאָנען נישט פערצייהען וואָס די יודישע אידעע האָט זיי געפּענטעט.

די געפאַנגענע טראָגען אַנ'אייביגע שנאה צו זייער שומר, צו דעם וואָס היט די טורמע. און עס איז אַ טאָפּעלטע געפאַנגענשאַפט, דער שומר איז פונקט אַזאַ געפאַנגענער, פונקט אַזאַ געקייטעטער, ווי די וואָס ער היט אָפּ אין זיין שטיינערנעם הויז.

געפאַנגענע ביידע — און טראַגישער דער אויפזעהער, ווייל באַלאָדען מיט שנאה און דאָך מיט דעם געפיהל פון אחריות אין זיך.

די אייביגע געפאַנגענשאַפט פון דעם יודען — אין דער וועלט.

* * *

א מערקווירדיגע זאַך: געזעסען אין דעם טעאַטער און געלאַכט, אַוועקגעגאַנגען און פערטראַכט זיך, און דאָס געלעכטער איז פערשטומט געוואָרען, אומגעביטען זיך אין אַ שטילער ערנסטקייט און אַ גראָבענדער פערטראַכטקייט.

אפשר איז דאָס דער געוועהנליכער גאַנג פון דעם לעבען — דער גורל פון דעם יודען בכלל? טראַגיש אין זיין עצם — און לעכערליך אין זיין אויסערונג. דער האַר פון דער וועלט — און איהר קנעכט—איהר פּאַטאָס און איהר וויץ, — דאָן קיכאָט, דער געטליכער זוכער און דער קלאָון פון דער וועלט.

און ווער ווייסט אפשר איז דאָס אויך דער היסטאָריש־דאַרוויניסטישער שוץ־מיטעל פון דעם יודען, ער מוז האָבען אין זיך לעכערליכקייט, כדי מען זאָל איהם קאָנען אַריבערטראָגען. די פויזע צווישען כעס און געלעכטער—האַלט איהם ביים לעבען.—און זיין אחריות פאַר דער וועלט!

(„טאָג").

די קאָמוניסטישע פּאַרטיי אין ארץ-ישראל

לאָנדאָן, (י.ט.א.) אויף דער לעצטער זיצונג פון ענגלישען פּאַרלאַמענט האָט דעפּ. וועדזשוואָוד אָנגעפרעגט דעם קאָלאָניאַל-מיניסטער, ווי גרויס איז די אַקטיוויטעט פון דער באָלשעוויסטישער בעוועגונג אין ארץ-ישראל צווישען דער יודישער און אַראַבישער בעפעלקערונג. מיניסטער אמערי האָט געענטפערט, אַז ער איז איבערצייגט, אַז די קאָמוניסטישע פּאַרטיי אין ארץ-ישראל, צו וועלכער עס געהערען יודען און אַראַבער איז פערהעלטניסמעסיג קליין. די קאָמוניסטישע פּאַרטיי פיהרט אַנ'אַגיטאַציע געגען דער ענגלישער מאַנדאַט-מאַכט, זייער איינפלוס איז אָבער נישט בעדייטענד. בעת די לעצטע וואַהלען האָבען די קאָמוניסטען בעקומען נישט מעהר ווי 6 פּראָצ. פון דער אַלגעמיינער צאָהל אָבגעגעבענע שטימען.

דער נציב העליון האָט אַנ'אויפמערקזאַמע אויפזיכט אויף דער ענטוויקלונג פון דער בעוועגונג און די איניציאַטיוו וועגען די נויטיגע מיטלען קען מען רוהיג איבערלאָזען זיין איינזעהן.

אַנ'אָנפראַגע אין ענגלישען פּאַרלאַמענט וועגען די קאַראַנטין-סטאַציע אין חיפה.

לאָנדאָן, (י.ט.א.) דעפּוטאַט קענוואָרטי האָט אויף דער לעצטער זיצונג פון ענגלישען פּאַרלאַמענט אָנגעפרעגט דעם קאָלאָניאַל-מיניסטער, וואָס פאַר אַ סומע פון דער לעצטער ארץ-ישראל-הלואה איז בעשטימט געוואָרען אויף צו מאָדערניזירען די קאַראַנטין-סטאַציע ביי חיפה און פערבעסערען איהרע סאַניטאַרע בעדינגונגען.

מיניסטער אמערי האָט געענטפערט, אַז 2,200 פונט זענען בעשטימט געוואָרען אויף צו פערבעסערען די וואוינונגס-בעדינגונגען אין דער קאַראַנטין-סטאַציע. דער מיניסטער איז נישט אין דער מיינונג, אַז די סטאַציע געפינט זיך צו נאָהענט צו אַ זומפּ, ווי מען בעקלאָגט זיך.

דעפּ. קענוואָרטי האָט דעמאָלס ערקלערט, אַז ער האָט זיך איבערצייגט, אַז געפינענדיג זיך אין דער קאַראַנטין-סטאַציע, האָט ער געקענט וואַרפען אַ שטיין גלייך אין זומפּ אַריין.

מיניסטער אמערי: עס געהערט נישט צו מיינע קאָמפּעטענצען צו אורטיילען וועגען דער פעהיגקייט צו וואַרפען שטיינער פון געערטען דעפּוטאַט.

וועלט-פּרעסע-אויסשטעלונג.
די צוגרייטונגען פון דער יודישער אַבטיילונג.

בערלין, (י.ט.א.) די פאָרבערייטונגס-אַרבייטען צו דער יודישער אַבטיילונג אויף דער וועלט-פּרעסע-אויסשטעלונג וואָס וועט זיין אָפען פון 15-טען אַפּריל ביז'ן 15-טען אָקטאָבער ה. י. געהען פאָראויס מיט גרויס ערפאָלג. די יודישע צייטונגען פון דער גאַנצער וועלט שיקען צו, אין הסכם מיט דער אויפפאָדערונג סטאַטיסטישע, היסטאָרישע און גראַפישע מאַטעריאַלען וועגען זייער ענטוויקלונג. די צייטונגען וואָס האָבען נאָך די מאַטעריאַלען נישט צוגעשיקט דאַרפען דאָס טון שפּעטסטענס ביז דעם 1-טען אַפּריל 1928.

די ווינער מאָנאַטשריפט „מנורה" וועט אַרויסגעבען אַ ספּעציעלען נומער געווידמעט דער וועלט-פּרעסע-אויסשטעלונג מיט אַ רייכען ליטעראַרישען און בילדער-מאַטעריאַל. דער דאָזיגער נומער וועט אויך געדרוקט ווערען אַלס אַ לוקסוס-אויסגאַבע.

Dr. Z. RAKOWSKI

ספּעציאַליסט פאַר אוירען-, נאָז-, האַלז- און לונגען-קראַנקהייטען.

קאָנסטאַנטינער 9, טעל. 27-31.

שפּרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5—7
נעמט אויך אָן אין לעטשניצע, ווערזשער 17 פון 10—11 און פון 2 ביז 3.

לאדז
20 פעברואר 1928

דאס לאדזער לעבען

לאדז
20 פעברואר 1928

20 מאנטאג כט שבט תרפ"ח	פעברואר זון-אויפגאנג 7.13 זון-אונטערגאנג 4.32 לענג פון טאג 8.19

זיך מגייר געווען צוליב א ליבע
און איצט דארף זי זיך שמד'ן.

א סענסאַצ. פאסירונג מיט א פערליבט קריסטליך מיידעל, וועלכע ליידט איצט צוליב יודישקייט.

געשעהען נאָך ביי אונז אין דעם לי־בען „מאַנטשעסטער" געשיכטען, וואָס מ'קען זיי נאָר אַרויסלעזען פון מעשיות־ביכלעך. לויפט אַרום אַ יונגע פרוי אין קהלה־לאָקאַל פון איין צימער אין אַנ־דערען און ווייסט נישט צו וועמען זיך צו ווענדען. דאָך געהט זי צו, צו אַ בעאַמטען און פרעגט פאַר וועמען זי קען דערצעהלען אַ פערטרויליכע גע־שיכטע. מ'בעט זי אַריין אין ראַבינאַט־צימער און זי הויבט פערצעהלען:

אליין איז זי אַ טאָכטער פון אַ לאַנד־ווירט הינטער לענטשיץ, געוועזען אַ כשר'ע קריסטין, און ערצויגען געוואָ־רען ביי איהר טאַטע מאַמע אין דאָרף. אַהין איז אָפט געקומען אַ סוחר פון דעם שטעטעל גראַבאָוו, אַ יונגער שעה־נער בחור, וועלכער האָט געקויפט ביי די אַרומיגע לאַנדווירטען בהמות. ביי דער דאָזיגער געלעגענהייט האָט זיך אונזער דערצעהלערין, וועלכע האָט גע־הייסען פון דער היים אננאַ קראָטשול, בעקענט מיט דעם בהמות־סוחר, חיים קוטשינסקי, אַ וואָרט און אַ וואָרט, אַ לאַך און אַ לאַך, אַ שטיף און אַ שטיף און די צוויי יונגע מענשען זענען גע־וואָרען נאָהענט צווישען זיך און ס'האָט נישט לאַנג געדויערט און זיי האָבען פערזוכט פון עץ הדעת. ווען דער דאָ־זיגער ביסען האָט געזאָלט האָבען ערנ־סטע פאָלגען, האָט די פויערישע טאַטע־מאַמע אננאַ'ן אַרויסגעיאָגט פון שטוב און אננא איז געבליבען אויפ'ן גאַס. פערשטעהט זיך, אַז אננא איז אַוועק צו חיים'ען, וועלכער האָט נישט גע־וואָלט הערען פון איהר. זי האָט איהם אָבער אין דעם קליינעם שטעטעל גע־מאַכט איין סקאַנדאַל נאָכ'ן אַנדערען ביז חיים האָט מסכים געווען מיט אננאַ'ן חתונה צו האָבען, בתנאי, אַז זי זאָל זיך מגייר זיין. דערביי מוז מען צוגע־בען, אַז חיים ק. איז געווען זעהר אַ פערמעגליכער יונגערמאַן און האָט גע־וואָלט טראָגען אַלע אויסגאַבען, וואָס זענען פערבונדען מיט'ן אַדורכפיהרען די צערעמאָניע פון מגייר זיין.

אננא איז אַוועקגעפאָהרען קיין גאַלי־ציע, דאָס איז געווען מיט 4 יאָהר צו־ריק, האָט זיך מגייר געווען און איז צוריקגעקומען אַ יודישקע מיט'ן נאָמען חנה. חיים קוטשינסקי האָט מיט חנה'ן חתונה־געהאַט. זי האָט מיט 2 הדשים שפעטער געבוירען אַ יונגעל.

חיים האָט אָבער מיט זיין פרוי אין קליינעם שטעטעל גראַבאָוו נישט גע־קענט וואוינען, צוליב די פערשידענע פליאָטקעס און דער פעראַכטונג, וואָס מ'האָט צו איהם אַרויסגעוויזען. האָט ער ליקווידירט זיינע געשעפטען און זיך אַריבערגעצויגען קיין לאָדז. נישט האָ־בענדיג דאָ קיין בעקאַנטע און נישט קענענדיג קיין פאַך, האָט חיים'ען אָנ־געהויבען געהען מיט דער פוטער אַראָפּ ער האָט אויפגעגעסען דאָס ביסעל אָפּ־געשפּאָרטע געלד און ס'איז געוואָרען שלעכט.

איז דאָ טאַקע מקוים געוואָרען דאָס פאָלקס־שפּריך־וואָרט, אַז, „ווען דער דלות קומט אַריין דורך דער טיר, לויפט די ליבע אַרויס דורכ'ן פענסטער". ס'האָ־בען זיך אָנגעהויבען מחלוקות צווישען דעם פּאָר־פאָלק, ביז אין אַ שעהנעם פריהמאָרגען איז חיים אַוועק פון דער היים און איז מעהר נישט צוריקגעקו־מען. די קריסטליך יודישע עגונה האָט אָנגעהויבען זוכען — אָבער אומזיסט. מ'האָט איהם נישט געפונען.

אַזוי איז פערביי 2 יאָהר, חנה האָט זיך געמוטשעט מיט איהר קינד, האָט פערדינט מיט פערשידענע אַרבייטען און ס'איז געווען ביטער. זי האָט זיך שוין איינגאַנצען געהאַט מיאש געווען פון איהר מאַן און האָט שוין גערעכענט אַזוי אַלס וויסטע אַלמנה אָפּצוקומען איהרע פּאָר יאָהר.

אָבער פּלוצלינג, איז, ווי אַ דונער אין מיט'ן ווינטער, אַראָפּגעפאַלען איהר אַ בריף פון חיים קוטשינסקי פון... אינ־דיען, ער שרייבט, אַז ער האָט זיך שטאַרק פערבענקט נאָך זיין פרוי, בעזונדערס נאָך זיין קינד און וואָלט געוואָלט זיי אַריבערנעהמען קיין אינ־דיען, וואו ער געפינט זיך, נאָר ער האָט איין תנאי, אננא זאָל זיך... שמד'ן.

מעהר ווערט גאָר נישט אין בריף געשריבען. איז דאָס איצט חנה געקו־מען אין ראַבינאַט־קאַנצעלאַריע פרעגען, וואָס זי זאָל טון? זי חידושט זיך נישט אויף דעם, וואָס חיים האָט זיך פער־בענגט נאָך זיין ווייב און קינד, זי קען נאָר נישט פערשטעהן, פאַרוואָס וויל עפּעס חיים מיטאַמאָל, אַז זי זאָל זיך צוריק שמד'ען? זי האָט שטאַרק מורא פאַר דעם גאַנצען ענין.

אין ראַבינאַט האָט מען זיך אויך נישט געקענט אויסטייטשען דעם ענין. מ'איז זיך משער, אַז חיים קוטשינסקי איז אַריינגעפאַלען דאָ אין דער נעץ פון מיסיאָנערען. ער האָט זיך גע'שמד'ט און איז אַליין געוואָרען אַ מיסיאָנער אין אינדיען. ער וויל דעריבער איצט אַהין־נעהמען זיין פרוי און קינד, דע־ריבער פערלאַנגט ער, אַז זי זאָל זיך צוריק שמד'ען.

צי דער סענסאַציאָנעלער ענין, שטעלט זיך אַזוי פּאָר, איז שווער צו זאָגען. יעדענפאַלס, האָט מען אננא־חנה'ן קיין עצה נישט געקענט געבען און איבער־געלאָזען די דעציזיע חנה'ן אַליין.

וואָס חנה וועט בעשליסען, וועלען מיר זיך בעמיהען צו דערוויסען און דערצעהלען אונזערע לעזער.

הכנות צו די סיים־וואַלען

די וואַהל־אגיטאַציע.

(ב) די וואַהל־אַגיטאַציע פערשטאַרקט זיך אַלץ מעהר. נעכטען האָבען די פּ.פּ.ס. איינגעאָרדענט 3 מיטינגען, די כ. ד. — 2 מיטינגען, דער אונפּאַרטיי־אישער בלאָק צו שטיצען די רעגירונג, פיהרט ווייטער זיין אַגיטאַציע דורך מעגאַפאָנען און ראַדיאָ. נעכטען האָט ער אויך איינגעאָרדענט 4 מיטינגען אין פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען און „קאָלאָ־סעאום" און אין „פלאָראַ".

אַ רייה מיטינגען האָט איינגעאָרדענט דער יודישער בלאָק ביים בלאָק פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען (ליסטע נומער 18) און דער נאַציאָנאַלער בלאָק (ליס־טע 33).

אַ צושטערטער מיטינג פון מינדערהייטען בלאָק.

(—) נעכטען האָט אין לאָקאַל פון התאחדות דער יודישער נאַציאָנאַלער בלאָק. ביים בלאָק פון נאַציאָנאַלע מינ־דערהייטען צוזאַמענגערופען אַ וואַהל־מיטינג. איידער דער מיטינג האָט זיך געעפענט זענען, אין זאַל אַריינגעקומען אַ גרופּע קריסטליכע יונגע־לייט.

ווען דער פּאָרזיצער האָט געעפענט דעם מיטינג האָט ער ערקלערט, אַז די היינטיגע פערזאַמלונג איז נאָר פאַר איינגעלאַדענע און די נישט איינגעלאַ־דענע ווערען דעריבער געבעטען צו פערלאָזען דעם זאַל. דערויף האָט די גרופּע פריהער אַריינגעקומענע קריסטען זיך גענומען זינגען די „ערשטע ברי־גאַדע". עס איז ענטשטאַנען אַ טומעל, איז אָנגעקומען פּאָליציי און ערקלערט, אַז צוליב דעם טומעל ווערט די פער־זאַמלונג אויפגעלעזט.

אין זאַל פון „קאָלאָסעאום" איז נעכטען אויך פאָרגעקומען אַ גרויסער מיטינג פון מינדערהייטס־בלאָק.

עס האָבען גערעדט: ד"ר ראָזענ־בלאַט, רעד. אוגער, עהרליך, לוביאַני־קער און שאַליט.

אויף דעם מיטינג האָט זיך פערזאַ־מעלט אַ גרויסער עולם.

עס זענען אָנגענומען געוואָרען ענט־שפּרעכענדע רעזאָלוציעס.

ביי די „פּועלי־ציון".

פרייטאָג אָרדענט איין דער וואַהל־קאָמיטעט פון פּועלי־ציון „אַנ'עפענטלי־כען משפּט איבער'ן בונד". אויפ'ן משפּט, וועלכער קומט פאָר אין „פילהאַרמאָניע" זאָל וועלען אַרויסטרעטען די ה"ה: בוקסבוים און י. ראָזען פון וואַרשאָ, ראַטמענער האַלעגדערסקי, ד"ר שיפּמאַן שאַפּירא, חיים בראַנד א. אַנד.

דורך דער מאָדערנסטער ראַציאָנאַלי־זאַציע פון דער אונטערנעהמונג האָט זיך דער פירמע „קאַלאַנטאַי", קאַטאָוויץ איינגעגעבען צו דערגרייכען אַ בעדיי־טענדע שפּאָרזאַמקייט אין די ווירט־שאַפטליכע אויסגאַבען.

די פירמע האָט בעשלאָסען די שפּאָר־זאַמקייטען אָנצובאָטען דער טרייער טייל פון איהרע קליענטקעס און אַריינגע־פיהרט די בעוואוסטע מאַרקע „זייף־קאַ־לאַנטאַי" מיט אַ וואַש־ברעטעל איצטער דעליקאַט פּערפומירט, לויט די זעלבע פרייזען, וואָס פריהער. די זייף איז דער־פאַר פיל שפּאָרזאַמער ביליגער און בע־סער פון אַנדערע פּערפומירטע זייפען.

רעפּאָרמען אין פּעסער־סיסטעם.

דער פּאַס־צוואַנג וועט אָפּגעשאַפט ווערען, — דעם בירגער וועט מען אָבער סיי־ווי האָבען אויפ'ן „אויג".

מיט אַ פּאָר יאָהר צוריק, האָט דער ראַמאָלסדיגער מיניסטער קיערניק אַ־דורכגעפיהרט אין סיים אַ געזעץ, אַז יעדער פּוילישער בירגער מוז בעזיצען אַ פּאַס, וועלכען מ'האָט אָנגערופען „פּערזענליכער דאָקומענט". די דאָזיגע פעראָרדנונג איז געווען געבויט אויף דעם אַלטען רוסישען פּאַס־צוואַנג.

איצט האָט דאָס אינערן מיניסטעריום אויסגעאַרבייט אַ נייעם פּראָיעקט. דער דאָזיגער פּראָיעקט ענדערט דעם פּעס־סער־געזעץ אויף אַזוי פיל, אַז דער פּאַס־צוואַנג וועט ווערען בטל. אָבער צוליב קאָנטראָל, וועט די אַדמיניסטראַ־טיווע מאַכט האָבען דאָס רעכט צו פאָ־דערן פון יעדער פּערזאָן, אַז זי זאָל זיך אויסלעגיטימירען. אויף דעם קענען גילטיג זיין פערשידענע דאָקומענטען וואָס ווערען אַרויסגעגעבען דורך פער־שידענע עפענטליכע אַמטען, און שטע־לען פעסט ד יאידענטישקייט פון דער פּערזאָן אויף אַזאַ אופן, וואָס רופט נישט אַרויס קיין ספק. אין פאַל, ווען ס'פעהלען אַזעלכע בעשטעטיגונגען, קען גילטיג זיין אַ בעשטעטיגונג פון בעד־גלויבטע פּערזאָנען.

כדי צו פערלייכטערען דאָס אויס־לעגיטימירען זיך, וועלען אַזעלכע פּעסער אַרויסגעגעבען ווערען אין די גמינעס, וואו די בעטרעפענדע פּערזאָן וואוינט. פאַר ד יפּעסער וועט מען נעהמען 60 גר. קאָסטען. קיין שטעמפּעל־אָפּצאָהל וועט מען נישט נעהמען.

די שטעטישע און דאָרפישע גמינעס זענען ווייטער פערפליכטעט צו פיהרען די קאָנטראָל פון דער בעפעלקערונגס־בעוועגונג, אונטער דער אויפזיכט פון דער אַדמיניסטראַטיווער מאַכט. די ציוויל שטאַנד־אַמטען וועלן יערע 3 חדשים צושיקען מאַטעריאַלען וועגען געבוירטען טויטען און חתונות.

דער וואָיעוואָדע (אָדער דער רעגי־רונגס־קאָמיסאַר) קען אין פערשידענע ערטער איינפיהרען פאַר אַלעמען, אָדער פאַר בעשטימטע הייזער די פליכט צו פיהרען מעלדונגס־ביכער. די פּעראַנט־וואָרטליכע לייטער פון די האָטעלן, פּענסיאָנאַטען (נאַכטלעגער־הייזער) א.א.וו. זענען מחויב צו פיהרען די ביכער אָדער די מעלדונגס־רעיעסטערן און די ליסטעס פון די פּערזאָנען, וואָס פער־ברענגען אין זייער אַנשטאַלטען.

ווער עס פערברענגט אין אַנ'אָרט מעהר ווי 24 שעה, איז זיך מחויב איינצומעלדען. די פליכט איינצומעלדען האָט דער הויז־ווירט, פאַר פאַלשע איינ־מעלדונגען, נאָכמאַכען דאָקומענטען א.א.וו. קען מען בעשטראָפט ווערען ביז 10,000 זל. אָדער ביז צו 1 יאָהר טורמע.

אויפ'ן קהלה־יריד.

עס טומעלט זיך און עס קאכט זיך, נאָר קיין אָנפיהרונג איז נישטאָ.

די נייע פערוואַלטונג פון דער יודישער קהלה איז זיך נאָך נישט צוזאַמענגעקומען, די אַלטע איז שוין נישט טעטיג. מ'וואַרט אויף אַ בעשטעטיגונג פון די וואַהלען מצד דער אויפזיכטס־מאַכט.

דערווייל ווערען געפיהרט נישט פער־בינדליכע שמועסען צווישען פאָרשטעהער פון ד יפערשידענע פראַקציעס און צווי־שען די פּרנסים גופא. די פראַגע וועגען פּרעזידיום פון דער קהלה, איז פאָר־אויסגעזעהן נאָר פּרינציפּיעל., ר.ה. אַז די אַלע וואָס זענען אַדורכגעגאַנגען אויף דער ליסטע פון דער „אַגודה" (דער ראַדאָמסקער חסיד און דער פּאָלקיסט כתוכם) האָבען זיך פערפליכטעט צו שטי־מען פאַר דער קאַנדידאַטור פון דער אגודה אויף פּרעזעס און וויצע־פּרעזעס.

וואָס שייך דער קאַנדידאַטור פון פּרעז־זעס, איז מען אין דער אַגודה איינינ־ אויף דער פּערזאָן פון פּרנס מינצבערג, אויף וויפיל ער זאָל בלייבען מיטגליד פון דער קהלה – פערוואַלטונג אַלס יונ־גערער שוואָגער פון פּרנס מאַקאָווער. אין די קרייזען פון דער אגודה איז מען אָבער זיכער, אַז דער דאָזינגער ענין וועט געלעזט ווערען פּאָזיטיוו לטובת ה' מינצבערג.

בלייבען דאַן איבער צוויי קאָנצעפּ־ציעס: איינע, אַז אויך דער וויצע־פּרע־זעס זאָל געוועהלט ווערען פון דער אגודה און אַלס קאַנדידאַטען אויף דעם דאָזי־גען אַמט ווערען אָנגערופען די נע־מען פון ה' בערנער, געוועזענער וויצע־פּאָרזיצער פון דער קהלה־פּערוואַלטונג: און פון פּרנס פּליוואַצקי, הגם ער איז נישט קיין גערער חסיד. די אַנדערע קאָנצעפּציע בעשטעהט אין דעם אַז אויפ'ן אַמט פון וויצע־פּאָרזיצער זאָל געוועהלט ווערען אַ פאָרשטעהער פון ד יציוניסטען מיט די אונפּאַרטייאישע, כדי אַזוי אַרום צושאַפען אַ מעגליכקייט פון אַ צוזאַמענאַרבייט פון אַלע בירגער־ליכע פראַקציעס, ווייל אַנדערש, וועט די פערוואַלטונג פון דער קהלה נישט האָבען פאַר זיך קיין מעהרהייט אין ראַט (ביי דער איצטיגער נייער קאָנסאָלידאַציע וועט די פראַקציע אין ראַט צוזאַמען מיט דעם ראַדאָמסקער חסיד און פּאָל־קיסט האָבען 16 שטימען פון 35). די אָנהענגער פון דער לעצטער קאָנצעפּציע ווייזען נאָך אָן, אַז די דאָזינע גרופּע סיי אין ראַט און סיי אין דער פּערוואַל־טונג איז נישט קיין צוזאַמענגעשלאָסענע און נאָך די סיים־וואַהלען קענען נאָך פאָרקומען פערשידענע סורפּריזען.

ראַגעגען ווייזען אָן די אָנהענגער פון דער ערשטער קאָנצעפּציע, אַז דאָס איז אַ נעפעהרליכער עקספּערימענט און, אַז אויב דער פּאָרזיצער, וועלכער וועט נישט האָבען קיין צייט זיך אָפּצוגעבען מיט דער גאַנצער אַרבייט, וועט אַרויסלאָזען פון האַנד די מאַכט, וועט די איניציאַטיוו אַריבערגעהן צו די אַנדערע גרופּען און דער גאַנצער ערפאָלג פון דער „אגודה" וועט זיך אויסלאָזען צו גאָרנישט.

ווי מען זעהט, איז די לאַגע נאָך דערווייל נישט קלאָר, דערווייל אָבער קאָכט זיך און טומעלט זיך אין די קור־לואַרען פון דער קהלה, וואָס ווערט פון קיינעם נישט אָנגעפיהרט.

היינט
דער גרויסער פּרעסע־באַל.

היינט איז דער טאָג פון דער גרוי־סער פּרעסע־רעדוטע! היינט בעגעגענט לאָדז, אין זאַל פון פילהאַרמאָניע, צו־זאַמען מיט אַלע לאָדזער זשורנאַליסטען דעם קאַרנאַוואַל.

בילעטען אויפ'ן באַל קאָן מען נאָך בעקומען היינט פון 11 אַ זייגער אָן ביי דער קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

דער באַל הויבט זיך אָן 10 אַ זייגער.

ביי די האַנדעלס־אָנגע־שטעלטע.

די הויפּט־פערוואַלטונג פון צענטראַ־לען פּראָפעסיאָנעלען פעראיין פון אָנ־געשטעלטע אין האַנדעל און אינדוסטרי (אַל. 1 מאַי 7) מעלדעט די אָנגעשטעל־טע, אַז נאָך אַ רעאָרגאַניזאַציע פון אַ רייה אָבטיילונגען אין לאַנד, איז די פערוואַלטונג צוגעטרעטען צו אַ מאַסען־אַקציע וועגען אַ נאָוועליזאַציע פון דעם עמעריטורען־געזעץ, לויט די בעשלוסען און רעזאָלוציעס, וואָס זענען אָנגענומען געוואָרען אויף די פערזאַמלונגען אין די פעראיינס־אָבטיילונגען אין וואַרשאָ, לאָדז, קאַליש, גראָדנע, סטאַניסלאַוואָוו א. ד. גל.

פון יודישען קולטור־אַמט.

פון היינט הויבען זיך אָן אין קול־טור־אַמט, ווסכאָדניע 70, די רעגי־סטראַציע פון די אַרבייטסלאָזע, וועלכע ווילען אַרבייטען ביי די שטאָטישע עפענטליכע אַרבייטען.

די רעגיסטראַציע וועט פאָרקומען יעדען טאָג פון 10 ביז 12 פאַרמ.

מיסטקאַסטענס וועלען בעזייטיגט ווערען.

קאַמף געגען אַנשטעקענדע קראַנקהייטען.

(—) אויף דער לעצטער זיצונג פון דער ווירטשאַפטליכער סעקציע ביי דער געזונדהייטס-אָפּטיילונג פון מאַגיסטראַט איז בעטראַכט געוואָרן דער פּראָיעקט אָפּצושאַפן די מיסטקאַסטענס. ס'זאָלן איינגעפיהרט ווערן ספּעציעלע הערמעטיש-פאַר'חתמ'טע קאַסטענס, אין וועלכע די לאָקאַטאָרען וועלען אין 2 בעשטימטע שעה'ן, אַריינוואַרפען דאָס מיסט.

אַ ספּעציעלער שטאַטישער טאַבאָר וועט פון די דאָזיגע קאַסטענס אַרויספיהרען ס'מיסט הינטער'ן שטאָט. אין עטליכע פונקטען וועלען אויסגעבויט ווערען ספּעציעלע ערטער אויף צו פאַרברענען דאָס מיסט.

ס'איז בעשלאָסען געוואָרען זיך צו ווענדען צום מאַגיסטראַט, אַז ער זאָל, וואָס שנעלער קויפען די נויטיגע פּלעצער, וואו ס'זאָלן איינגעאָרדנט ווערען די ברענגצרייען און די נויטיגע טאָבאָרען, אַזוי, אַז שוין און דער נאָהענטסטער צייט, זאָל דער פּראָיעקט קענען פאַרווירקליכט ווערען.

נאָכדעם איז אויסגעהערט געוואָרען אַ רעפּעראַט וועגען סאַניטאַרען-צושטאַנד פון לאָדז. פון דעם רעפעראַט האָט זיך צוו. אַנד. אַרויסגעוויזען, אַז די הויפּט-נעסט פון די אַנשטעקענדיגע קראַנקהייטען זענען די אַרבייטער-דירות, וואָס זענען איבערפולט צוליב'ן געוואַלדיגען דירות-הונגער. ס'פּאַסירט אָפט, אַז די קערפּערס פון געשטאָרבענע אויף אַנשטעקענדיגע קראַנקהייטען ליגען אָפּ צו דריי טאָג אין די דירות און פאַראורזאַכען ווייטערע אַנשטעקונגען.

די געזונדהייטס-אָפּטיילונג פּראָיעקטירט דעריבער אויסצובויען, אין באַלוט, אַ גרויס הויז, וואוהין ס'וועלן אָפּגעפיהרט ווערען די געשטאָרבענע פון אַנשטעקענדע קראַנקהייטען.

אויף דער זעלבער זיצונג איז אויך בעשלאָסען געוואָרען צו בילדען אַ סעקציע פאַר פיזישער דערציהונג. די סעקציע וועט האָבען די אויפגאַבע צו קאָנטראָלירען די עקזיסטירענדע אינסטיטוציעס פאַר ספּאָרט און פיזישע ערציהונג. די סעקציע וועט אויך האָבען די אויפגאַבע צו פּראָפּאַגאַנדירען דעם ספּאָרט.

צום סוף זענען בעטראַכט געוואָרען אַ רייהע ווענדונגען וועגען בעפרייען פון אָפּצאָהל פאַר האַלטען אין די שפּיטאָלען. ס'זענען גינסטיג ערלעדיגט געוואָרען 280 ביטעס אויף קרוב 200.000 זלאָטעס.

בישט-געלונגענע גנבה אין סוחרים-פעראיין.

(ב) נעכטען אינדערפריה, ווען דער אָנגעשטעלטער פון סוחרים- און פאַבריקאַנטען-פעראיין (פּעטריקאָווער 10), איז אַריינגעקומען אין פעראיין דורך דער פראָנט-טיר, וועלכע איז געווען פערשלאָסען, האָט ער אינ'ם צימער, וואו ס'איז געשטאַנען די פּאַנצער-קאַסע דערזעהען, אַז די קאַסע איז אַרויסגעצויגען אויפ'ן מיטען צימער און די הינטערשטע וואַנט איז אין דריי ערטער געווען אויפגעריסען.

מ'האָט באַלד וועגען דעם מיטגעטיילט אין פינפטען פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט און אין אויספאָרשונגס-אַמט.

די איינברעכער האָבען אַראָפּגענומען די טישטיכער פון די טישען און מיט זיי אויסגעשפּרייט די פּאָדלאָגע. די איינברעכער האָבען אויפגעריסען דאָס הינטערשטע ווענטעל פון דער קאַסע, אויסגעליידיגט דעם זאַמד, אויפגעשניטען דאָס אינעווייניגסטע ווענטעל אינ'ם אויבערשטען טייל. אָבער צופעליג האָט דער קאַסיר, דאָס מאָל, די קאַסעטקע מיט'ן געלט אַוועקגעשטעלט אינ'ם אונטערשטען טייל.

די גנבים האָבען זיך דאַן גענומען אויפמאַכען דעם אונטערשטען טייל פון ווענטעל, זיי זענען אָבער, ווי עס ווייזט אויס איבערגעריסען געוואָרען אין זייער אַרבייט, זענען זיי ענטלאָפען און איבערגעלאָזט אַלע מכשירים אין אַ לערנע טעקע. נאָך דער אויספאָרשונג איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז די גנבים האָבען זיך אַריינגעקריגען מיט נאָכשליסלען, און שפּעטער האָט איינער זיי ווידער פערשלאָסען פון אויסווייניג. די פּאָליציי פיהרט אַן אויספאָרשונג.

(—) ווי די בעאַמטע פון אויספאָרשונגס-אַמט ערקלערען, זענען די דאָזיגע מכשירים פונק-ניי און מיט זיי האָט מען געאַרבייט דאָס ערשטע מאָל. דער ווערט פון די כלים בעטרעפט עטליכע טויזענד זלאָטיס, זעהט אויס, אַז די קאַסע-ברעכער האָבען געמוזט האָבען עפּיס גאָר אַ וויכטיגע שטערונג, ווען זיי האָבען געמוזט איבערלאָזען אַזעלכע ווערטפולע מכשירים.

—0—

שלום-בית מיט דער הילף פון... אַ מעסער.

בלוטיג געשעהעניש צווישען אַ צוקריגט פּאָרפאָלק און אַ „שלום-מאַכער“.

אויף גראַבאָוואַ 13. האָט זיך עהערנעכטען אָפּגעשפּילט פאָלגענדע בלוטיגע טראַגעדיע:

די פאַמיליע רייך, וועלכע וואוינט אין דעם הויז אַ לענגערע צייט, האָט צוריק מיט עטליכע חדשים חתונה געמאַכט אַ טאָכטער מיט אַ געוו. קאָפּטשינסקי. דאָס יונגע פּאָרפאָלק האָט זיך איינגעאָרדענט אין די ערשטע צייט נאָך דער חתונה געלעבט ווי עס האָט זיך אויסגעדאַכט, גאַנץ גליקליך. לעצטענס איז אָבער דער שלום בית ביי דעם יונגען פּאָרפאָלק פלוצים צושטערט געוואָרען און דאָס יונגע ווייבעל האָט איבערגעלאָזט דעם מאַן און צוריקגעקומען צו טאַטע-מאַמע.

דער מאַן איז געקומען איבערבעטען געוויינט פאַר איהר, צוגעזאָגט גאָלדענע בערג אַבי זי זאָל זיך צו איהם נאָר צוריקקעהרען.

זי — האַרט, ווי אַ שטיין — זי געהט נישט! ראַן האָט דער פערצווייפעלטער מאַן בעשלאָסען צו נעהמען צו הילף זיין קאָלעגע עדוואַרד מאַרכווינסקי (טרעמבאַצקאַ 23). ער האָט איהם געבעטען צו זיין דער פערמיטלער ביים איבערבעטען זיך מיט'ן ווייב. מאַרכווינסקי האָט מסכים געווען און איז עהערנעכטען געקומען צו די רייך'ס איבעררעדען מיט דעם יונגען ווייבעל.

ווען די קאָפּטשינסקאַ האָט זיך דערוויסט צוליב וואָס מאַרכווינסקי איז געקומען צו איהר, האָט זי אַפילו נישט געוואָלט מיט איהם רעדען. מאַרכווינסקי איז אָבער אַזוי אַריין אין דער ראָלע פון דעם שלום-בית-מאַכער, אַז ער האָט בעשלאָסען פאַר יעדען פּרייז צו ברעכען די עקשנות פון דעם יונגען ווייבעל. ער האָט געכאַפּט פון טיש אַ מעסער און נעפּאָדערט, זי זאָל באַלד צוריקקערן צום מאַן, ווען נישט וועט ער זי שטעכען.

די אָבער האָט אויסגעשריגען: „קיינמאָל נישט!“ האָט ער געהאַלטען וואָרט און איהר אַריינגעשטאָכען דאָס מעסער, דאָס שרעקליכע געשריי פון דער געשטאָכענער און די טריט פון אַנדערע מענשען האָבען איבערגעשראָקען דעם „היצינגען קאָלעגע“ און ער האָט אויך זיך אַריינגעזעצט אַ מעסער אין האַרצען אַריין. די אָנגעקומענע רייך'ס און די שכנים האָבען געטראָפען אַ שרעקליך בילד: אין אַ טייך בלוט זענען געלעגען פערוואונדעט די קאָפּטשינסקאַ און מאַרכווינסקי.

די אַרויסגערופענע פּאָגאָטאָוויע האָט זיי ערטיילט די ערשטע הילף. וועגען דער גאַנצער געשיכטע האָט מען מיטגעטיילט דער פּאָליציי.

פרעמדע דאַרפען פערלאָזען פּוילען

די לעצטע פעראָרדנונג פון וואָיעוואָדען-אַמט.

(§) דער וואָיעוואָדען - אַמט האָט אַרויסגעגעבען אַ פעראָרדנונג, לויט וועלכער די פרעמדע דאַרפען פערלאָזען די גרעניצען פון פּוילען אין בעשטימטען טערמין. אויב די געהעריגע אַדמיניסטראַטיווע מאַכט פון דער ערשטער אינסטאַנץ האָט זיי דעם טערמין נישט פערלענגערט.

בקשות וועגען פערלענגערען דעם טערמין צו בלייבען אין לאַנד דאַרפען אַריינגעטראָגען ווערען צו דער אַדמיניסטראַטיווער מאַכט דורך די קאָנסולאַטען אָדער דורך די אַדמיניסטראַטיווע אַמטען. פערשפּעטיגטע בקשות, אויב די פערשפּעטיגונג וועט נישט ווי געהעריג אויפגעקלערט ווערען, וועלען נישט אָנגענומען ווערען.

אַ חוץ דעם, וועלען די שולדיגע אין ווילקירליכען פערלענגערן זייער אָנוועזענהייט אין לאַנד, בעשטראָפט ווערען מיט 3000 זל., אָדער 6 וואָכען אַרעסט, אָדער ביידע שטראָפען צוזאַמען עווענטועל וועט מען זיי צוואַנגסמעסיג, אויף זייער אייגענעם חשבון אָפּשטעלען צו דער גרעניץ. דאָס אַלץ – אויפ'ן גרונד פון אַרטיקעל 17 און 11 פון דער אויבענדערמאָנטער פעראָרדנונג וועגען פרעמדע.

—0—

גרויסער אינטערעס צו דער אויפפיהרונג פון „מאַדאַם בעטערפליי“.

ווי מיר האָבען שוין געמאָלדען, ווערט מיטוואָך און דאָנערשטאָג, דעם 22. און 23. פעברואַר אויפגעפיהרט אין שטאָטישען טעאַטער די הערליכע אָפּערע פון פּוטשיני „מאַדאַם בעטערפליי“.

„מאַדאַם בעטערפליי“ געהערט צו די מעלאָדישסטע און אינטערעסאַנטסטע ווערק פון דעם אָפּערן-רעפּערטואַר.

די הויפּט - ראָלע אין דער אָפּערע קרעאירט די בעקאַנטע לאָדזער אָפּערן-זינגערין, פרוי בראָניסלאַוואַ אַ ל ע צ ק אַ, וועלכע בעזיצט אַ פּראַכטפולען לירישען סאָפּראַן און איז אַ גלענצענדע אינטערפּרעטאַטאָרין פון די שענסטע אָפּערן-אַריען.

פרוי אָלעצקאַ איז גוט בעקאַנט דעם לאָדזער פּובליקום פון איהר פּאַראַיאָהריגען אויפטריט אין מאָניושקי'ס אָפּערע „האַלקאַ“, וואו זי האָט זיך קונה-שם געווען אַלס גלענצענדע שוישפּילערין און זינגערין.

אַ חוץ פרוי אָלעצקאַ בעטייליגען זיך אין דער אָפּערא די בעקאַנטע וואַרשאָווער אָפּערן-זינגער: די בעקאַנטע אַרטיסטען: פרוי סקאָנעטשנאַ פּרעשעל, דאָבאַש און די לאָדזער זינגער לעוויטין און ווײַלאַנד, ווי אויך די פערגרעסערטע כאָרען פון דער היגער אָפּערן-געזעלשאַפט, אונטער דער לייטונג פון די בעקאַנטע דיריגענטען קליידט און באַיאַנאָווסקי.

רעזשיסירט די אָפּערע האָט דער בעקאַנטער רעזשיסער און טעאַטער-קענער ק. טאַטאַרקעוויטש.

די אויפפיהרונג פון „מאַדאַם בעטערפליי“ ווערט ערוואַרט מיט גרויס שפּאַנונג אין די היגע מוזיקאַלישע קרייזען.

אין די אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט-דיזשורען.

(ב) נ. עפּשטיין (פּיעטריקאָווער 225); מ. באַרטאָשעווסקי (פּיעטריקאָווער 95); מ. ראָזענבלום (ציגעל-גאַס 12); גאַרפיין (ווסכאָדניאַ 54); י. קאָפּראָווסקי (נאָוואָמיעסקאַ 15.

די פייערליכע ערעפנונג פון מינקאָווסקי'ס בילדער-אויסשטעלונג.

שבת אָוונט איז אין הערליכען „גאָלדענעם זאַל“ פון „גראַנד-האָטעל“ פאָרגעקומען די פייערליכע ערעפנונג פון דער בילדער-אויסשטעלונג פון מוריצי מינקאָווסקי. צו דער אויסשטעלונג זענען געקומען די אָנגעזעהענסטע פאָרשטעהער פון דער מלוכה'שער און קאָמונאַלער מאַכט, ליטעראַטור, פּרעסע, קינסטלער און איינגעלאַדענע געסט.

מינקאָווסקי'ס בילדער פון יודישען לעבען זענען קינסטלערישע שעדעווערס, פּראַכטפולע ווערק, וואָס ענטציקען דעם צושויער. נעהמענדיג אין אַכט, וואָס די אויסשטעלונג וועט זיין אָפען אינגאַנצען 10 טעג דאַרף יעדער לאָדזער אויסנוצען די געלעגענהייט און זי אומבעדינגט בעזוכען.

אַ פּורים-אָוונט פון „ו.י.ז.אָ.“

מיטוואָך דעם 7. מערץ אָרדענט איין די פרויען אָרגאַניזאַציע „ו.י.ז.אָ.“ אין אייגענעם לאָקאַל (אַל. קאָשטשושקי 21) פאַר די מיטגלידערינס און אַריינגעפיהרטע געסט אַ פּורים-אָוונט מיט'ן אָנטייל פון היגע בעוואוסטע אַרטיסטישע און ליטעראַרישע כחות.

אין „אורדט“

היינט שפּילט מען 1 מאָל.

היינט, 9,15 ווערט געשפּילט דער פּראַכטיגער 4-טער פּראָגראַם, א. נ. „סאַלעם אַלייקום“, וואָס איז אַ גלאַנץ-לייסטונג פון אונזער „אורדט“.

די רעפּעטיציעס פון דעם 5-טען פּראָגראַם זענען שוין אין פולען גאַנג.

אונטער'ן וואָהל-רעגען.

חבר מעגאַפאָן האָט דאָס וואָרט.

זונטאָג איז עס געוועזען. פאַרמיטאָג צי נאָכמיטאָג? — גאַנץ עגאַל! אַ גאַנצען טאָג האָט גערעגענט, אַ גאַנצען טאָג האָט דער הימעל געוויינט אויפ'ן גורל פון די רעדנער'ס וואָס רייסען זיך אַרויס די העלזער און זיי צוגעהאָלפען גיסען וואַסער... נאָר נישט דאָס בין איך אויסען. אַ פויל וועטער, גיסט אין די קעלנער אַריין, די קאַפּעלושלעך טראָפען, ווי אויסגעצוואָגענע קעץ און חבר מעגאַפאָן רעדט אין דער גאָל אַריין:

— האַלאָ, האַלאָ, יעצט געהט רעדען חבר דער און דער און עס ווערט שטיל, הפנים חבר דער און דער וואַשט זיך דערווייל די הענד און מאַכט שטילערהייט „אַן'אשר-יצר“...

זונטאָג, פאַרמיטאָג, צי נאָכמיטאָג, די געשעפטען זענען אין דער ערד, זיצען אינדערהיים — פייניגט דאָס ווייב קליינגעלט און די שוויגער יאָגט גלאַט פון שטוב אַרויס, געוואויר ווערען נייעס — געהט מען אין גאַס אַריין: אין גאַס איז נישטאָ וואָס צו טון — געהט מען הערען דעם חבר מעגאַפאָן, ביים מעגאַפאָן אָבער ווערט מען גע'הרג'עט פאַר אַ וואָרט — שטעהט מען גלאַט און מען קוקט אויף דעם געפּענטען שוואַרצען פּיסק פון דעם מעגאַפאָן און מען הערט דערווייל, וואָס ייִדען שמועסען עפּיס:

— הערסטו, וועלוועל, ווי זאָגט מען עפּעס אויף יודיש: ז' דעשטשו פּאַד רינאָן — פון איין מייזעכעל אַנטלאָפען, אונטער דעם צווייטען אַרונטערגעפאַלען: נישט גענוג, וואָס אַ גאַנצען פריהמאָרגען לעכערט מיר די שוויגער און עגבערט מיר דעם מוח מיט איהרע קולות — נאָ דיר ווייטער אַ מעגאַפאָן: האַלאָ-האַלאָ און געה טו איהם עפּעס! — אַז ס'איז זיך שוין פּראָסט נישטאָ וואו זיך אַהינצוטון אין דעם לאָדז!...

— און איך זאָג אייך, זאָגט אַ יודעל מיט אַ טראָפּענדיג קאַפּעלושעל, איך זאָג אייך: לא דובים ולא יער — מעגאַפאָן איז נישט מעגאַפאָן; דאָס איז נישט קיין יודישער נאָמען, אַזוילאַנג, ווי מיינע אויגען זענען אויף, האָב איך נאָכנישט געהערט, אַז אַ יוד זאָל הייסען מעגאַפאָן, דאָס איז אַ בלאָף און שטאָמט, מן הסתם, פון אַמעריקאַ — נישט מעהר, ווי אַן'ערדענע כלי מיט אַ גרויס לאָך און איינער שטעהט אויף יענער זייט און רעדט אַריין... אדרבה, פּרובט אין דערהיים צו נעהמען אַן'ערדען טעפּעל און אַריינשרייען, וועט איהר הערען, וואָסערע בת-קול עס וועט אַרויסגעבען...

— אויב-אַזוי, — זאָגט אַ צווייטער מיט אַ צעוויקעט בערדעל, — אויב אַזוי, מאַי קא משמע לן, וואָס שטעהט מען דאָ אויפ'ן רעגען און מ'כאַפּט אַ ציטער? — לאָמיר געהן אַהיים און בעטען, על צד היותר טוב. די ווייבער מיט די קינדער אַריינצושרייען אין די ערדענע טעפּלעך!...

— די מזל'דיגע טעג זאָל איך האָבען און די גוטע יאָהרען, וואָס איך וואָלט עס בעסער געמאַכט, ווינשט זיך אַן'אַלטע יודענע מיט אַ טראָפּענדיק'ן טשיפּעק'ל, אַז איך וואָלט גערעדט, וואָלט מען יאָ געהערט און דאָ, שטראָף מיך נישט גאָט מיט די רייד, מ'טראָמפּייטערט צוזאַמען אַן'עולם מענשען אין גאַס אַריין, מ'הייסט זיי שטעהן אויף רעגען און אַרעכט וואָרט מ'זאָל דאָס הערען!...

ווער ווייסט, ווי לאַנג דאָס ציטערדיגע, צעוויקעטע טשיפּעק'ל וואָלט געדרשנ'ט, איהר דרשה האָט איבערגעריסען אַ שווערער כאָרכעל, אַ בלאָז, אַ קנאַל און אַ צוזיגענער: „האַ-לאָ, האַ-לאָ-אָ“ דער עולם האָט זיך גלייכגעשטעלט, ווי זעלנער אין דער רייה און זיך איבערגעשריגען מיט'ן „ש... ש... ש...“ — שאַ, זאָל זיין שאַ, — חבר מעגאַפאָן האָט דאָס וואָרט...

י. שרה'לעס.

ווענדונג צו די ה"ה מחותנים

פון די בעוואוסטע מוזיק-קינסטלער געבר. טויבע

דערמיט האָבען מיר דעם כבוד די געעהרטע מחותנים און בעלי-שמחות געפל. מיטצוטיילען, אַז צוליב דעם, וואָס מיר ווערען נישט צו דער געהעריגער צייט פון די מחותנים געוואויר וועגען אייערע אַלע שמחות און חתונות און דורך דעם פּאַסירט גאַנץ אָפט, אַז די בעלי-שמחות פיהלען זיך בעליידיגט, וואָס מיר קומען נישט צו דער פּינקטליכער צייט אָנצונעהמען די בעשטעלונגען. דעריבער בעטען מיר אַלע מחותנים געפל. אונז צו לאָזען וויסען גענוי די טערמינען, כדי צו קענען ווי געהעריג צופרידענצושטעלען די בעלי-שמחות.

גלייכצייטיג ערלויבען מיר זיך אויפמערקזאַם צו מאַכען די געעהרטע ה"ה מחותנים, אַז מיר נעהמען ביי קיין פאַל נישט אָן קיין שום פערוויילונגען, וואָס קענען זיין פערבונדען חלילה מיט חילול השבת. דעריבער האָפען מיר, אַז מיר פערדינען דעם פולען צוטרוי פון די ג' בעלי-שמחות. מיט אכטונג

מוזיק-קינסטלער געבר. טויבע.

אָנמעלדונגען נעהמען אויף: ע. טויבע, ווסכאָדניאַ 18; ק. טויבע, נאָוואָ-צעגעלניאַנאַ 22 • י. טויבע, אַלעע 1. מאַי 18.

בעמ.: מעסיגע פּרייזען! פאַר אונבעמיטעלטע — אויסנאַהמס-פּרייזען!

אינטערעסאַנטער געזעלשאַפטליכער פּראָצעס.

וואָס האָט געבראַכט צו אַ רייה סקאַנדאַלען.

די טעג איז אין לוצקער קרייז-גע־ריכט פאָרגעקומען אַ געזעלשאַפטליכער פּראָצעס: דער אָרטיגער כלל-טוער ד״ר ב. ביילין האָט אין יאַנואַר 1927 אַרויס־געלאָזט אַ בראָשור, אין וועלכער ער איז זעהר שאַרף אַרויסגעטרעטען געגען 2 אנדערע אָרטיגע טוער, דאַנטיסט בראָמבערג און אַדוואָקאַט ראָטפעלד, מאַכענדיג זיי פאָרוואורפען אין גישט־עטישע מעשים. אַדוו. ראָטפעלד האָט אָנגעקלאָגט דעם ד״ר ביילין אין גע־ריכט פאַר בעליידיגען און רכילות.

דער פּראָצעס האָט זיך אָנגעהויבען דעם פערגאַנגענעם דינסטאָג און האָט געדויערט 3 טעג. דעם אַדוואָקאַט ראָט־פעלד האָבען פערטראָטען 3 אָרטיגע אַדוואָקאָטען און 1 לעמבערגער. דעם ד״ר ביילין האָט פערטיידיגט דער אָר־טיגער פּוילישער אַדוו. קין (געוועזענער וויצע-מיניסטער פון קערענסקי׳ס רעגי־רונג) און אַדוו. נח פּרילוצקי.

דער פערהער פון די עדות האָט גע־דויערט אַנדערטהאַלבען טעג און איז אויסגעפאַלען נישט גינסטיג פאַר׳ן אָנ־קלאָגער: די בעשולדיגונגען געגען איהם האָבען די עדות בעשטעטיגט.

אַזוי ווי די עדות האָט ענערגיש אויס־געפאָרשט אַדוו. פּרילוצקי, האָט ראָט־פעלד׳ס פאַמיליע בעשלאָסען, זיך נוקם צו זיין אָן איהם, און מיטוואָך, נאָכ׳ן פערהער פון די עדות, איז אין קאָרי־דאָר פון געריכט פאָרגעקומען אַנ׳אָנפאַל אויפ׳ן אַדוו. פּרילוצקי:

ווען ער האָט געוואָלט אַרויסגעהן פון געריכטס-זאַל, איז הינטער דער טחיר געווען פערזאַמעלט ראָטפעלד׳ס משפחה און פערשטעלט איהם דעם וועג, דערביי האָט ראָטפעלד׳ס פרוי איהם געגעבען אַ זעץ אין קאָפּ.

געגען פרוי ראָטפעלד איז תיכף צו־זאַמענגעשטעלט געוואָרען אַ פּראָטאָקאָל לויט׳ן אַרטיקעל 154 פון שטראָף-קאָ־דעקס פאַר בעפאַלען אַנ׳אָפיציעלע פער־זאָן ביים אויספיהרען די פליכטען. די

Dr. med. H. LUBICZ
צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 32-41
ספּעציאַליסט פאַר הויט-, וועגערישע און מע־נער-שוועכע - קראַנקהייטען היילונגס-קאַבינ־לאַמפּען (האַר-אויספאַל).
נעהמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוענד

אָנפאַלערין איז אַרעסטירט געוואָרען, און עס דראָהט איהר שווערע טורמע.

דער פּרעזעס פון קרייז-געריכט האָט באַלד אויפגעזוכט פערזענליך, דעם אַדוו. פּרילוצקי און איהם אויסגעדריקט מיט־געפיהל.

שפּעטער האָט אַדוו. פּרילוצקי דער־לאַנגט אַ פּאַטש דעם ה׳ ראָטפעלד, וואָס האָט דערלאָזען זיין פרוי זאָל בעגעהן דעם אָנפאַל.

אין אָוענד פון דעמזעלבען טאָג, נאָכ־דעם, ווי די אַדוו. קין און פּרילוצ־קי האָבען שוין געהאַלטען זייערע פערטיידיגונגס-רעדעס, איז פאָרגעקומען אַ פרישער אָנפאַל אויפ׳ן אַדוו. פּרילוצ־קי. דענטיסט בראָמבערג. וואָס איז אין פּראָצעס אויך געווען פערמישט, האָט אין די קולואַרען, צוגעהענדיג הינטען־אַרום צום אַדוו. פּריליצקי, איהם געגע־בען אַ זעץ מיט דער פויסט אין קאָפּ.

דער אָנפאַלער איז אָפּגעפיהרט גע־וואָרען אין אַרעסט און ס׳איז אַקעגען איהם פערפיהרט געוואָרען אַ פּראָצעס

Dr. Med. I. WEINBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02.
אינערליכע קראַנקהייטען, ספּעציעל פאַר לונגען- און האַרץ-קראַנקהייטען, בע־שטראַהלונגען און קינסטליכע בערג-זון. נעמט אָן אין לעטשניצע, זגעזשער 17 פון 6—7. אין דערהיים פון 3—5 נאָכמ

לויט׳ן אַרטיקעל 154. די אויספאָרשונג וועגען ביידע אָנפאַלען ווערט געפיהרט פערזענליך פונ׳ם הויפּט-פּראָקוראָר פון לוצקער קרייז-געריכט.

דער אורטייל איז פערעפענטליכט גע־וואָרען דאָנערשטאָג נאָכמיטאָג. ד״ר ביי־לין איז פרייגעשפּראָכען געוואָרען אויפ׳ן סמך, וואָס בנוגע 9 פונקטען פון זיינע בעשולדיגונגען געגען ראָטפעלד׳ן, איז אויסגעוויזען געוואָרען, אַז זיי זענען ריכטיג. בלויז פאַר צוויי בעזונדערס שאַרפע אויסדריקען איז ד״ר ביילין בעשטראָפט געוואָרען מיט 20 גילדען קנס. חוץ דעם האָט דאָס געריכט בע־שלאָסען איבערצושיקען די אַקטען פון פּראָצעס דער אַדוואָקאַטען-קאַמער, כדי צו פערפיהרען געגען אַדוו. ראָטפעלד אַ דיסציפּלינאַרען פּראָצעס. דער אור־טייל האָט געמאַכט אַ שטאַרקען איינדרוק.

די צוויי אָנפאַלען אויפ׳ן אַדוו. פּרי־לוצקי האָבען אַרויסגערופען די גרעס־טע אויפרעגונג אין די געריכטס-ספערען ווי אויך אין דער יודישער געזעלשאַפט.

ווען אין אָוענד איז אַדוו. פּרילוצקי אָפּגעפאָהרען קיין וואַרשאָ, האָבען איהם צוויי סטאַציעס בעגלייט פערטרעטער פון דער לוצקער אינטעליגענץ און דע־לעגאַטען פון די ווירטשאַפטליכע אָר אַ ניזאַציעס.

—o—

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" אַנטוואָרטען אויף יורידישע פראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופּאָן.

יורידישע אָפּטיילונג פון „נייעם פאָלקסבלאַט".

בײַם דערלאַנגען אַנ׳אַנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה, דאַרף צוגעלייגט ווערען דער קופּאָן מיט דער דאַטע פון טאָג, ווען די אַנפראַגע ווערט אַרײַנגעגעבען. אויף אַנפראַגען אָהן קופּאָן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 20-טען פעברואר 1928

7002. אַ פּאַלאָניסט.

נישט אַלע נאַדקאָנטינגענט-פּאַבאָראָ־ווע ווערען אַריינגעצויגען אין אַקטיווען דינסט. די, וואָס ווערען אָבער יאָ אַריינגעצויגען מאַכען דורך די נאָרמאַלע דינסט-צייט. וואָס שייך די נאַדקאָנטי־גענטאָווע פון יאָהרגאַנג 1904, וועלען נישט אַלע אַריינגעצויגען ווערען, נאָר אַ טייל און דינען וועלען זיי אַזוי לאַנג, ביז זיי וועלען אַלט ווערען פולע 25 יאָהר.

7003. אַ הויזווירט פון 12½%.

7004. אַ לעזער פון רודע פּאַביאַניק.

7005. משה וו. פון לאָדז.

7006. אַ לעזער פון פּאָלודנאָווע גאַס.

7007. ר. פרידמאַן פון לוטאָמיער־סקאַ 15.

7008. שטיינגאָלד.

7009. צ. צ. פון גלובנאַ 62.

וועגען אייערע ענינים דאַרפט איהר זיך פערשטענדיגען פערזענליך מיט אונ־זער יוריסט, טעגליך פון 3 ביז 4 מיט־ברענגענדיג די צייטונג.

7010. אַ לעזער פון קאָנסטאַנטינער.

איהר דאַרפט די וועקסלען קודם כל לאָזען פּראָטעסטירען. געוועגליך משפט דאָס געריכט צו 13 פּראָצענט נישט מעהר אויב איהר וועט קאָנען בעווייזען, אַז דער בעל חוב איז אין דער מלחמה רייך געוואָרען, קאָנט איהר פאָדערען אַ העכערען פּראָצענט-פוס און אפילו די פולע וואַלאָריזאַציע.

7011. אַ. לעווקאָוויטש.

אויף קיין פרוי קאָן מען קיין אָפּיע־קונסטוואָ נישט מאַכען.

7012. ס. ק.

די פערהעלטניש 100 רובל — 266 זל. האָט נאָר אַ שייכות בלויז צו דירה-געלד, דאַנעגען ביי וועקסלען און הי־פּאָטעק-חובות ווערט אָנגעוואָנדען אַנ׳־אַנדער אויסמעסטונג. שרייבט אונז אומ־געפער, פון וועלכען חודש 1914 שטאַמט דער חוב, וועלען מיר אייך ענטפערען, אויף וויפיל ער קאָן וואַלאָריזירט ווערען.

7013. סאַלאָמאָן.

אַלץ איינס, צי איהר פאָטער אַרבייט אָדער נישט און צי ער איז געזונד אָדער קראַנק, קוים איז ער איבער די 60 יאָהר און האָט נישט פון קיין אַנ־דערען מקור קיין הכנסה, מוז מען אייך אָנערקענען אַנ׳אָפּיעקונסטווע.

7014. י. ק—טם.

מ׳קאָן לייגען אַנ׳אַרעסט אויף די זאַ־כען, וועלכע געפונען זיך ביים פאָטער אין דער וואוינונג, הגם דער זוהן איז דאָרט נישט איינגעמאָלדען. דער מאַנער מוז אָבער זיין ביכולת אין אַ נויטיגען פאַל אויפצוווייזען, אַז די קוועסטיאָניר־טע זאַכען זענען ווירקליך אַנ׳איינגענטום פון זוהן.

7015. אַ געטרייער לעזער פון וואָל־באָרסקאַ.

איהר האָט קנאַפּע שאַנסען צו בע־קומען אַנ׳אַדראַטשענ׳ע אויפ׳ן סמך פון דער אָפּיעקונסטוואָ שוין דערפאַר אַליין, וואָס אייערע עלטערען האָבען אַ הויז, אַזוי, אַז זיי זענען שוין נישט אָנגעווי־זען אויסשליסליך אויף אייערע פערדינס־טען.

7016. אַ לעזער פון נאָוואָמיעסקאַ.

אויב איהר האָט עדות, קאָנט איהר דערלאַנגען אַנ׳אָנקלאַגע אין דער קאָ־מענדע פון דער מלוכה-פּאָליציי.

Dr. med. ST. HEINRICH
POMORSKA 10, tel. 47-67.
ספּעציאַליסט פאַר קינדער- און אינערע קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג מיט קינסט־ליכע בערגזון-בעשטראַהלונגען (קוואַרץ־לאַמפּען). נעהמט אָן פון 4—6 נאָכמיטאָג.

„אררט"
אַרטיסטישער רעוויו און קאַמער-טעאַטער
אונטער דער לייטונג פון
מ. בראַדערזאָן.

ווייסער זאַל פון „מאָנטיפּעל"
זאַכאַדניאַ 43.
די לעצטע טעג!

היינט, מאָנטאַג, פּינקטליך 9.15 אַ זייגער אין אָוונד
סאַלאָם אַלייקום
מאָרגען, דינסטאַג, מיטוואָך, דאָנערשטאַג—1 פאָרשטעלונג,
אָנהויב פּינקטליך 9.30, סוף 11.50 אין אָוונד.
פרייטאַג 2 פאָרשטעלונגען: אָנהויב פּינקטליך 8 און 10 אָוונד
שבת—3 פאָרשטעל.: 4 נאָכמ. (פּאָפּול. פּרייזען) 8 און 10 אָוונד.
הנחה-בילעטען גילטיג נ ר מאָנטאַג, דינסטאַג, מיטוואָך און דאָנערשטאַג.
בילעטען צו בעקומען ביי דער טעאַטער-קאַסע פון 5 נאָכמ.

אין הויף פון לעצטען צאַר

טאָג-בוך פון דער הויפדאַמע אַננאַ ווירובאָוואַ.

יודיש—ל. בראַנט.

15)

מאַמאַ האָט זיך געגויטיגט אין אַ נאָהענטען מענשען, וועל־כער זאָל איהר פערשטעלען, ס׳איז נויטיג געווען אַ פּאַראָוואַן, און פאַר דעם דאָזיגען פּאַראָוואַן האָט זי געמאַכט מיך. אויס ליבע צו מיר. זי האָט געזאָגט, אַז זי האָט מיך געזעהן אין חלום, און אַז אין חלום האָב איך איהר געראַטעוועט. דערפאַר האָט זי מיר אָפּגעדאַנקט קייזערליך: נישט אין חלום, נאָר אויף דער וואָהר, גאַנץ איינפאַך, האָט זי ביי מיר צוגענומען מיין טייערען.

און אָט, ווען סאַלאָווושקאַ איז געווען מיט מאַמאַ, האָט זי מיר פאָרגעלעגט, איך זאָל חתונה האָבען פאַר ווירובאָוו׳ן[1], ער האָט געדינט אין דער פלאָט-קאַנצעלאַריע. דאָס האָט מיר געגע־בען די מעגליכקייט שטענדיג צו זיין מיט זיי, מיין מאַן איז מיר נישט שטאַרק געפעלען, און קיינער האָט דאָך מיר נישט געקאָנט געפעלען, ווייל כ׳האָב געליבט אַנ׳אַנדערען... און דער אַנדערער... אויף מיינע אויגען האָט ער געצערטעלט געליבט...

מאַמאַ איז געווען שולדיג אין מיין הייראַט. מאַמאַ האָט מיר געגעבען צו פערשטעהן, אַז דאָס איז אומפערמיידליך. דאָ איז מען פעהיג צו זאָגען: „שלינג אַראָפּ דעם ביסען, אַז נישט וועסטו מיט איהם דערוואָרגען ווערען". יאָ, אַזוי האָט פּאַסירט...

איצט בין איך אַ פערהייראַטע פרוי, און מיין הויז האָט גע־קאָנט דינען אַלס אָרט פאַר ראַנדעוואוען, מאַמאַ האָט מיך ליב געהאַט, אַזוי אַז קיינעם האָט נישט געוואונדערט אַזאַ אויסדרוק פון צונעבונדענקייט. שוין אַ יאָהר צייט זענען מיר געווען פער־הייראַט. דאָס איז געווען אין פעטערהאָף. מיין מאַן, געדענקענדיג מיין יוגענד, איז געווען אייפערזיכטיג אויף מיין פערגאַנגענהייט. דאָס איז געווען צוליב סאַלאָווושקאַ, וועלכער (פעהלט) ס׳איז גע־ווען אַ ליגען. סאַלאָווושקאַ איז געבליבען געטריי מאַמאַ, אין דער היגזיכט האָט ער פאַר איהר שטאַרק מורא געהאַט און ער פלעגט זאָגען, אַז אין ליבע קאָן זי זיין שרעקליכער, ווי אין צאָרן.

ס׳איז געווען 11 אַ זייגער אין אָוונד. מאַמאַ׳ס קאַרעטע איז נאָר וואָס אָפּגעפאָהרען, סאַלאָווושקאַ פלעגט געוועהנליך אַוועקגעהן דורכ׳ן באַלקאָן אַ מינוט 10 שפּעטער און פלעגט געהן אין דער ריכטונג צו דער גים... (דורכגעלאָזט).

אין יענעם אָוונד איז מאַמאַ געווען בעזונדערס אכזריות׳־דיג: איך האָב געמוזט וואַך זיין איבער דער ליבע פון דעם, וועל־כער האָט מיך אַמאָל געליבט... איך האָב אָפּגעלאָזט זינאַ׳ן און בערטשיק׳ען (ווירובאָוואַ׳ס קאַמער פרוי און לאַקיי) און בין גע־זעסען אַליין. פּלוצים—מ׳קלינגט. איך האָב דערקענט מיין מאַנ׳ס קלינג, כ׳האָב אַ געשריי געטון צו סאַלאָווושקאַ׳ן, ער האָט נאָך געקאָנט בעווייזען אַרויסצושפּרינגען פון פענסטער. אויפ׳ן טיש זענען געבליבען זיינע האַנדשוה און שפּיצרוט. מיין מאַן איז אַריינגעקומען און נערוועז, שנעל אַריין צו זיך אין צימער. דאַן איז ער צוריקגעקומען. ער האָט דערזעהן די האַנדשוה און די שפּיצרוט. ער איז געוואָרען אויפגעקאָכט:

— וועמעס האַנדשוה זענען דאָס? וועמעס שפּיצרוט?

— איך האָב געשוויגען.

— דאָ איז געווען אָרלאָוו?

— יאָ, ר׳איז געווען.

— ק..!—האָט ער אויסגעשריען און מיר געגעבען אַ פּאַטש.

איך האָב געוואָלט עפּעס זאָגען, נאָר ער האָט כיר אַזאַ שטויס געגעבען, אַז כ׳האָב זיך אַ קלאַפּ געטון אין קאַנט פון אויוון. אויף מיין געשריי איז געקומען צו לויפען זינאַ.

וואָס האָב איך געקאָנט זאָגען מיין מאַן? האָב איך געקאָנט פערראַטען די, צוליב וועלכער ער (אָרלאָוו) איז געקומען? האָב איך געקאָנט מוחל זיין דעם פּאַטש, וועלכען כ׳האָב נישט פער־דינט? האָב איך געקאָנט ווייטער לעבען מיט אַ מענשען, וועלכען כ׳האָב נישט געליבט און וועלכער האָט מיך בעליידיגט?

אין יענער נאַכט בין איך אַוועקגעפאָהרען צו מיין פאָטער. מיט מיין הייראַט איז געווען געענדיגט.

מיין סאַלאָווושקאַ! דיין ליבע האָט מיר גאָרנישט געגעבען אַ חוץ בעליידיגונגען.

נאָך דעם אַלעמען וועל איך שוין קיינעם קיינמאָל נישט ליבען... מאַמאַ גלויבט נישט דערין. אָבער איך ווייס, אַז אַזוי איז עס.

8—XII .26

פליאַטקעס! אַך, וואָסערע פליאַטקעס!

סאַלאָווושקאַ האָט זיך אויסגעצייכענט ביים דערשטיקען (די רעוואָלוציע) אין עסטלאַנד, און פּאַפּאַ איז געווען צו איהם גוט געניייגט. אונז האָט מען בעגאָסען מיט שמוץ... פּאַפּאַ איז דערין דערטרונקען געוואָרען. געווען נערוועאיש. דאָס פערשיקען סאַלאָ־ווושקאַ׳ן קיין עגיפּטען איז פאָרגעקומען לויט אַ בעשלוס פון פּאַפּאַ.

קאָמיש, אין דערזעלבער נאַכט, ווען מיין מאַן האָט מיר געגעבען אַ פּאַטש, מיט צוויי שעה שפּעטער, האָט זיך אָפּגעשפּילט נאָך איין טרויעריגע קאָמעדיע. דאָס האָט שוין פּאַסירט אין הויף. נאָכ׳ן סקאַנדאַל מיט מיר איז מיין מאַן (אָרימער, ער איז אויך געווען אַ קרבן פון קיסרים!) אוועק אין אָפיצירען-קאַזינאָ, דאָרט קומען זיך צונויף אַלע גרויספירשטין און אַלע הויכגעשטעלטע ק... וואָס ער האָט דאָרט געזאָגט—ווייס איך נישט, דאָרט איז געווען ראָמאַטשקאָ, און אין אַ שעה אַרום האָט שוין פּאַפּאַ געוואוסט, וואָס ביי אונז האָט פּאַסירט (קיין נעמען האָט מען נישט אָנגע־רופען, נאָר ער איז געוואויר געוואָרען). ער איז געקומען צו מאַמאַ. וואָס ער האָט געזאָגט מאַמאַ—ווייס איך נישט, נאָר ער האָט איהר אַ שליידער געטון פון זיך. און ער האָט איהר ערקלערט, אַז סאַלאָווושקאַ וועט אין דריי טאָג אַרום פערשיקט ווערען.

ס׳איז געווען אַזוי: ווירובאָוו האָט זיך קורירט אין אויס־לאַנד, און סאַלאָווושקאַ—אין עגיפּטען. זיי זענען אַרויסגעפאָהרען כמעט אין דעמזעלבען טאָג. פּאַפּאַ האָט נאָכאַמאָל בעוויזען זיין טפּשות: ער האָט געוואָלט פערמיידען אַ סקאַנדאַל, און האָט דעם סקאַנדאַל נאָך מעהר צובלאָזען. אָט דאָס איז זיין מאַניר צו שפּי־לען מיט פייער און צוצוגיסען בוימאייל אין פייער אַריין.

(פאָרטזעצונג קומט).

[1]) אַלעקסאַנדער וואַסיליעוויטש ווירובאָוו, פלאָט-לייטענאַנט, בעאַמטער פון דער קייזערליכער פלאָט-קאַנצעלאַריע.

מיט 2 משוגעים רודערט זיך איצט אין ווארשא

איינער איז „מלך פון פוילען“ און דער צווייטער איז „משיח מלך ישראל“

אין פוילען דרייהען זיך ארום א שפאר ביסעל משוגעים, וועלכע האלטען זיך פאר געזאלבטע מלכים צו פערנעהמען דעם פוילישען טראָן. די דאָזיגע קעניגליכע מאניע האָט זיך ענטוויקעלט ערשט די לעצטע צייט, ווען עס איז ענטשטאנען די מאָנארכיסטישע בעוועגונג און עס איז געוואָרפען־געוואָרען דער לאָזונג, אז בראש פון דער פוילישער מלוכה דארף שטעהען א קעניג. אלע „געזאלבטע“ מלאכים — זענען, נאטירליך, פאליאקען, וואָס האָבען „בעוויזען“, אז דער טראָן קומט זיי בירושה.

אָבער הינט די אלע עכטע פוילישע ירושה־מלוכים, איז פערהאַן אויך א יוד, וואָס „פאָדערט“ די פוילישע קרוין.

דער דאָזיגער נייער בעלן איז דער אָרטאָדאָקסישער יוד ר' מיכאל גראָדזענסקי פון ביאליסטאָק. ער „פאָדערט“ שוין דעם טראָן כמעט א יאָהר 10, אלזאָ, נאָך איידער מען האָט אין פוילען געטראַכט בכלל וועגען א קעניג. און די גאנצע צייט ווערט ער נישט מיד פון „פאָדערן“..

ער איז „איבערצייגט“, אז דער איינציגער גאָט־געזאלבטער קעניג פון פוילען איז ער. בעווייזען דערצו האָט ער גענוג, קודם־כל שטעלט ער פאָר א צייגניש פון דער ביאליסטאָקער סטאראָסטווא, ארויסגעגעבען אין יאָהר 1919, אז „מיכאל גראָדזענסקי פאָהרט קיין ווארשא אלס קאנדידאט צום סיים פון דער פוילישער רעפובליק“.

און עס איז קיין שפאַס נישט. מיכאל גראָדזענסקי איז ווירקליך געווען א קאנדידאט צום סיים. דאָס איז געווען אין יאָהר 1919. אלס גרויסער מעבעל־סוחר אין ביאליסטאָק איז ער פון א גרופע יודען ארויסגעשטעלט געוואָרען אלס קאנדידאט צום סיים. ביאליסטאָקער יודען האָבען אָבער איהם, גראָדזענסקי'ן, נישט געוואָלט, און פון דעמאָלט־אָן איז אין מח פון ה' גראָדזענסקי געקומען אנ'איבערקעהרעניש. די גאנצע וועלט — טענה'ט ער — האָט זיך פערנומען אויף איהם און וויל איהם צונעהמען די קרוין. בכלל האלט גראָדזיענסקי אז דער סיים איז א פאלשער און געפעלשט האָבען איהם די זעלבע, וואָס זענען געגען איהם. אויך די אמעריקאַנער הלואה, וואָס פוילען האָט בעקומען איז בלויז געגעבען געוואָרען, כדי מען זאָל זיך קענען אנ'עצה געבען אָהן איהם.

איבערהויבט האָט דער אומגליקליכער ביאליסטאָקער יוד טענות — צו ראָטשילד'ן און צו מאָנטעפיאָרע... זיי ווייסען דאָך יאָ, אז מלאך מיכאל וועט אויסלייזען די וועלט, טאָ פארוואָס קומען זיי נישט צופאָהרען און העלפען איהם נישט? נאָר ער, מיכאל גראָדזענסקי, פון ביאליסטאָק, וועלכער האָט אָנגעפיהרט מיט דער גאנצער וועלט מלחמה, דארף קיניגען איבער פוילען.

און גראָדזענסקי וויקעלט אויף א פאַק צייטונגען און ווייזט „שווארץ אויף ווייס“, אז די גאנצע וועלט רופט איהם צו ווערען דער מלך בישראל...

ביז אָבער ער וועט ווערען „מלך אין פוילען“. וואלגערט נעביך זיך מיכאל גראָדזענסקי ארום אין ווארשא און האָט נישט וואו צו טאָגען און וואו צו נעכטיגען.

דער צווייטער „געזאלבטער“ איז א יוד א הדרת־פנים מיט א גרויסער הערצל־באָרד און רעדט מיט א דייטשישען יודיש.

ער הייסט פסח ארניק־הויזקנעכט, איז געבוירען און אויפגעהאָדעוועט געוואָרען איז ער אין בוטשאטש (גאליציען). בשעת'ן אויסברוך פון דער וועלט־מלחמה, איז דער דאָזיגער יוד אריינגעצויגען געוואָרען אין דער עסטרייכישער ארמעע. אויפ'ן פראָנט איז ער ארייגעפאלען אין געפאנגענשאפט צו די רוסען, וועלכע האָבען איהם אוועקגעשיקט אין א געפאנגענען־לאגער קיין סיביר.

אין 1920 קומט ארניק צוריק קיין בוטשאָטש און מיט א יאָהר שפעטער פאָהרט ער קיין בראָקלין (אמעריקא) צו זיינע א שוועסטער. ווי עס ווייזט זיך ארויס פון ארניק'ס דערצעהלונגען, האָט ער אין אמעריקא איבערגעלעבט אזא שווערע ליבעס־טראגעדיע, אז ער האָט געמוזט ענטלויפען פון ניו־יאָרק.

געקומען פון אמעריקא איז ער אָבער שוין נישט אלס געוועהנליכער בשר־ודם. ער האָט שוין מיט זיך מיטגעבראַכט א שטעמפעל, וואָס בעצייכענט אזוי זיין טיטול: „פרעזידענט פון די פעראייניגטע שטאַטען פסח ארניק משיח מלך ישראל“.

קיין ווארשאָ איז ער געקומען נאָך א לאַנגער רייזע איבער די גרעסטע פוילישע שטעט. ער שטעלט זיך פאָר אלס „משיח מלך ישראל“ און גיט ארויס „מאַניפעסטען“ צום יודישען פאָלק און צו די „אומות העולם“. די יודען פון דער גאנצער וועלט פיהרט ער איבער קיין ארץ־ישראל, און די לאַגע פון דער גאנצער מענשהייט וויל ער אויסבעסערען דורך אונטערדריקען דעם אומגעהויערען יקרות און איינפיהרען א זול אויף אלע פראָדוקטען. זיין לאָזונג איז: אויב עס איז בעסער, אז ס'זאָל זיין וואָלוועל — טאָ פארוואָס זאָל זיין טייער“.

איצט שלאָגט דער דאָזיגער „משיח“ אָפּ די טירען פון אלע געזעלשאפטליכע אינסטיטוציעס אין ווארשאָ וואו ער בעט צו פראָקלאמירען זיינע לאָזונגען און צו פערעפענטליכען זיינע „מאַניפעסטען“.

איינער פון אזעלכע מאַניפעסטען לויטעט אזוי:

„איך פסח ארניק, משיח מלך ישראל בעפעהל דעם יודישען פאָלק, אז קיין שום מאַנסביל זאָל זיך נישט ראַזירען, נאָר זיך פערלאָזען א באָרד, ווי ס'האָט געטון אונזער גרויסער מלך ד"ר הערצל. מען דארף צונויפזאמלען אלע יונגע כחות און זיי שטעלען אונטער מיין פאָהן, כדי געמיינזאם צו פיהרען דעם שטן אויפ'ן שייטער־הייפען און פערטיליגען דעם „יצר הרע“.

„פרייטאָג 3 א זייגער בייטאָג מוזען אלע יודישע קראָמען ווערען געשלאָסען ביז זונטאָג פריה. איך בין בעשטימט פון גאָט צו פערוואַלטען מיט די רייכע אוצרות פון די פעראייניגטע שטאַטען און דאָס צו פערווענדע פאר'ן אויפבויען דאָס יודישע לאַנד. אלע פעלקער שטיצען אונטער מיין פערלאַנג וואָס איז דער ווילען פון גאָט אין הימעל“...

דערווייל אָבער בעט דער „משיח מלך ישראל“, מען זאָל איהם באָרגען עטליכע זלאָטעס, כדי ער זאָל קאָנען אָבדינגען דעם גאנצען האָטעל „בריסטאָל“ אויף איינצואָרדנען דאָרט די „יודישע אמבאַסאַדע אין פוילען“...

דער פרעסע־דעקרעט איז גילטיג,

הגם דער סיים האט איהם אפגעווארפען.

ווארשא, 19 (טעלעפאָניש).

זיינער צייט האָט דאָס קרייז־געריכט פערמשפט דעם רעדאַקטאָר פון „פאָטשטאָוויעץ“ ראַטמאַן פאַוועל שטשורעק פאַר'ן נישט אָפּדרוקען אויפ'ן סמך פון פרעסע־דעקרעט קיין בעריכטיגונג. דעם דאָזיגען אורטייל האָט דאָס אַפּעלאַציע־געריכט בעשטימט און דאַן האָט שטשורעק דערלאַנגט אַ קאַסאַציע צום העכסטען געריכט.

אין זיין קאַסאַציע־אָנקלאַגע האָט ראַטמאַן שטשורעק אָנגעוויזען, אַז ער איז נישט מחויב אָבצודרוקען קיין שום בעריכטיגונג אויפ'ן סמך פון פרעסע־דעקרעט, ווייל דער סיים האָט שוין דעם דעקרעט מבטל געמאַכט.

דאָס העכסטע געריכט האָט אַנערקענט, אַז דער ענין טראָגט אַ פרינציפיעלען כאַראַקטער און עס איבערגעשיקט צום בעטראַכטען אין אַ פולען ריכטער־קאָמפלעט.

דער ענין איז, אַלזאָ, בעטראַכט געוואָרען דורך 50 ריכטער פון העכסטען געריכט אונטער'ן פאָרזיץ פון 4־טען פרעזעס ריכטער זיירא.

נאָכ'ן איבערלייענען דעם קורצען רעפעראַט פון דעם פראָצעס און נאָכ'ן אויסהערען די רעדע פון פּראָקוראָר האָט דאָס העכסטע געריכט אין פולען קאָמפלעט די קאַסאַציע־אָנקלאַגע פון פער'משפט'ן רעדאַקטאָר אָפגעוואָרפען.

אין די מאָטיוען פון בעשלוס ווערט געזאָגט, אַז פרינציפיעל איז פולשטענדיג גענוג אַ בעשלוס פון סיים, כדי אָבצוואַרפען אַ רעגירונגס־געזעץ. דאָך אָבער מוז דער דאָזיגער בעשלוס פערעפענטליכט ווערען אין „דז. אוסטאַוו“ און ערשט דאַן בעקומט ער אַ פערפליכטענדען כאַראַקטער. אויב די רעגירונג האָט נישט געקוקט אויפ'ן בעשלוס פון סיים, נישט סקאַסירט דאָס געזעץ וועגען פרעסע־דעקרעט, האָט די רעגירונג בעשטימט געהאַט דערצו ענטשפּרעכענדע גרונדען. דאָס העכסטע געריכט איז נישט בערופען צו פסק'ען קיין קאָנפליקטען צווישען דער רעגירונג און פאַרלאַמענט און די פאָרשריפטען וועגען פרעסע־דעקרעט זענען דעריבער ווייטער פערפליכטענד.

דער דאָזינער בעשלוס פון העכסטען געריכט איז פערפליכטענד פאַר'ן געריכטס־וועזען אין גאַנצען לאַנד, און אַ דאַנק דעם בעשלוס בלייבט דער פרעסע־דעקרעט אויך ווייטער אַלס געזעץ.

מען דאַרף בעמערקען, אַז די בעראַטונג פון העכסטען געריכט האָט געדויערט פון 10 פריה ביז 7 אין אָווענד.

—0—

מיט א צלם, אָדער אָהן א צלם?

כאראקטעריסטישער פארפאל אין ווארשא.

וואַרשאַ, 19 (טעלעפאָניש).

פרייטאָג, אַרום צוויי אַ זייגער בייטאָג האָט מען פונ'ם קאָשציאָל „שוויענטעגאָ קזשיזשאַ“ אויף קראַקאָווער פאָרשטאָדט אַרויסגעטראָגען אַ טרומנע מיט אַ טויט קינד און מען האָט זיך גענומען גרייטען צום פּאָגזשעב.

ווען אַלץ איז שוין געווען פערטיג און פאַר דער טרומנע האָט זיך אַוועקגעשטעלט אַ קברות־מאַן מיט אַ גרויסען צלם אין האַנד — האָבען די עלטערען פונ'ם פערשטאָרבענעם קינד (אַ יונג־קריסטליך פאָר־פאָלק) אָנגעהויבען פּראָטעסטירען געגען צלם, ווייל זיי זענען רעליגיאָנס־לאָז.

אויף דער פראַגע, פאַר וואָס זיי האָבען דאָס טויטע קערפּערל בכלל אַהער געבראַכט אין קאָשציאָל אַריין — האָבען זיי געענטפערט, אַז צו דעם האָט זיי געצוואונגען דאָס, וואָס זיי האָבען נאָך צוויי קינדער און וואוינען אין אַ קליינער דירה. דעריבער האָבען זיי נישט געקאָנט האַלטען דאָס קינד אין דערהיים איז משך פון 3 טעג, ביז עס וועט פאָרקומען די לויה.

אויפ'ן גאַס האָט זיך בעת־מעשה פערזאַמעלט אַ גרויסער עולם דורכגעהער און מען האָט זיך גענומען מתווכח זיין איבער דער פראַגע, צי די לויה זאָל פאָרקומען מיט'ן צלם צי אַהן צלם. עס האָבען זיך געשאַפען 2 לאַגערען. איינער האָט אונטערגעשטיצט די פאָדערונג פון די עלטערען, און דער צווייטער לאַגער, האָט דווקא נישט געלאָזט צונעהמען דעם צלם.

באַלד האָבען זיך דערהערט אויסרופען, אַז די אַבלים שטאַמען מסתמא פון „זשידעס“ און אַז. וו. די געלעגענהייט איז בכלל געוואָרען אויסגענוצט דורך העצע־פאַרשוינען און עס האָט נישט געפעהלט קיין שענדליכע אַנטיסעמיטישע אויסרופען אויפ'ן חשבון פון יודען.

פון ווערטער זענען די צדדים אַריבער צו „מעשים“ און ס'איז ענטשטאַנען אַ געשלעג. ערשט ווען דער גלח פונם קאָשציאָל האָט זיך בעוויזען אויף די טרעפּ — איז עטוואָס רוהיגער געוואָרען. די אַבלים האָבען אָבער געמוזט מסכים זיין, נישט דערווייטערען דעם צלם.

אין די ציין פון טיגער

סענסאציאָנעלער ראָמאַן

פון מאָריס לעבלאַן

(74

ער האָט ארויסגעבליקט דורכ'ן פענסטער און בעמערקט די אגענטען, וואָס האָבען אָפּגעהיטען דעם הויף. זעקס שטיק האָט ער איבערגעציילט. אין פענסטער פון זיין אייגענעם קאבינעט האָט ער דערזעהן דעם קאָמיסאר וועבער.

— אָט האָסטו דיר! — האָט ער א טראַכט געטון — ער האָט זיך נישט געלאָזט פיהרען אין באָד אריין! ס'וועט זיין א שווער שטיקעל ארבייט. ווייזט אויס, אז ער האָט נישט געגלויבט. נישטאָ וואָס צו מאכען, לאָמיר גיין!

ער איז אדורך דעם ערשטען סאלאָן, און איז אריין אין קאבינעט.

וועבער האָט איהם בעמערקט, און די צוויי שונאים האָבען זיך פערמאָסטען מיט די אויגען.

עטליכע סעקונדען האָט נאָר געדויערט די שטילקייט, וואָס איז געווען א הקדמה פון א דועל, א פלינקען, א שארפען, אָהן א מינוט פון וואקלען זיך, אָהן א סיכן פון צושטרייאונג.

העכסטענס אין 3 מינוט האָט אלץ געזאָלט זיין געענדיגט. א פרייד פערבונדען מיט אומרוהיגקייט האָט זיך געמאָהלען אויפ'ן פנים פון קאָמיסאר. עגדליך האָט ער געפונען דאָס רעכט, און א בעפעהל אפילו צו קעמפען געגען דעם דאָזיגען פערשאָלטענעם פערענא, געגען וועלכען ער האָט געפיהלט אנ'אייביג נישט־געזעטיגטען פערלאנג פון נקמה. ס'איז נאָך געווען פאר איהם א גרעסערע פרייד דערפאר, ווייל ער האָט געהאט אין האנד אלע אטוטען, מחמת דאָן לויט האָט דאָך פערטיידינט פלאָרענציא'ן, און רעטושירענדיג איהר פאָטאָגראפיע, האָט ער געמאַכט א פעהלער, וועלכער איז איצט געווען געווענדעט געגען איהם.

פון דער אנדער זייט האָט אָבער וועבער אויף א רגע נישט פערגעסען, אז דאָן לואי פערענא איז נישט געווען קיין אנדערער ווי דער באנדיט ארסען ליופען, און דער דאָזיגער געדאנק האָט איהם אריינגעבראַכט אין א געוויסער אומרוהיגקייט.

— דער קלענסטער פעהלער, און ס'וועט זיין שלעכט מיט מיר! — האָט ער ביי זיך געטראַכט.

אָנגעהויבען צו רעדען האָט ער מיט א חוזק'דיגען טאָן:

— ווי איך זעה, זענט איהר נישט געווען אין דעם פּאַוויליאָן פון פריילין לויוואסער, ווי עס האָט מיך אינפאָרמירט אייער דינער.

— מיין דינער האָט גערעדט לויט מיינע אָנווייזונגען. איך איך בין געווען אין מיין צימער אויפ'ן צווייטען שטאָק. איך האָב נישט געוואָלט ארונטערגיין, איידער איך וועל מיט זיי נישט פערענדיגען.

— נו, און עס איז אייך געלונגען?

— א פראַגע, זעהסטו! פלאָרענציא לויוואסער און גאסטאָן סויוואר זענען דאָרט ביי מיר געבונדען און פערשלאָסען. איהר קאָנט אייך זיי געזונדערהייט צונעהמען.

— גאסטאָן סויוואר! — האָט וועבער אויסגערופען — אלזאָ האָט מען עס איהם טאַקי געזעהן אהער איינגעהן?

— יאָ, ער האָט געוואוינט ביי פלאָרענציא לויוואסער, וועלכערס געליבטער ער איז.

— א שיינע מעשה! איהר געליבטער גאָר? — האָט דער קאָמיסאר איבערגע'חזר'ט מיט א שפּאָטישען טאָן.

— יאָ, און ווען דער סעוזשאנט מאזע האָט געבראַכט צופיהרען פלאָרענציא'ן אין מיין צימער, כדי זי צו פערהערען וועגען פון דער דינערשאפט, האָט סויוואר, פארויסזעהענדיג דעם ארעסט פון זיין געליבטער, געהאט די דרייסטקייט אונז צו דעריאָגען, וועלענדיג ארויסרייסען זי פון אונזערע הענד.

— האָט איהר איהם ענטוואָפענט?

— אודאי אזוי.

עס איז געווען קלאָהר, אז דער קאָמיסאר הויבט נישט אָן צו גלויבען אין דער גאנצער געשיכטע.

ער האָט שוין געוואוסט פון דעם פרעפעקט דעמאליאָן און פון מאזע'ן, אז פערענא איז פערליבט אין פלאָרענציא'ן. ער האָט אויך געוואוסט, אז דאָן לואי געהער נישט צו דעם מין מענשען, וואָס איז פעהיג ארויסצוגעבען א געליבטע פרוי, אפילו בעת אנ'אנפאל פון אייפערזוכט.

— איך זעה, אז איהר האָט זיך גוט אנ'עצה געגעבען! — האָט ער א זאָג געטון מיט געמאַכטער גוטמוטיגקייט — זייט זשע אזוי גוט און פיהרט מיך אריין צו אייערע ארעסטאנטען. איהר האָט געמוזט האָבען מיט זיי א שווערען משא־ומתן, נישט וואָהר?

— נישט איבעריג! מיר איז געלונגען לייכט צו ענטוואָפענען דעם באנדיט. מאזע אָבער איז לייכט פערוואונדעט געוואָרען אין פינגער.

— שטאַרק פערוואונדעט?

— א נארישקייט. ער איז אוועק אין אפטייק מאכען א באנדאזש.

דער קאָמיסאר איז געבליבען שטהן א פער'חידוש'טער.

— וואָס הייסט, מאזע איז נישט אויבען מיט די ארעסטירטע?

— ניין.

— אָבער אייער דינער האָט מיר געזאָגט...

— מיין דינער האָט געהאט א טעות. מאזע איז ארויס מיט עטליכע מינוט פריהער, איידער איהר זענט אריין.

— ס'איז מאָדנע! מיינע אגענטען האָבען מיר אויך געזאָגט, אז ער געפינט זיך דאָ! זיי הדבען איהם נישט געזעהן ארויסגעהן...

— וואָס הייסט עפּיס, זיי האָבען איהם נישט געזעהן ארויסגעהן? — האָט דאָן לואי איבערגע'חזר'ט מיט געמאַכטער צורודערונג — וואו זשע זאָל ער דען זיין? ער האָט מיר בפירוש געזאָגט, אז ער גייט אין דער נאָהענטסטער אפטייק.

דער קאָמיסאר האָט מיט וואַקסענדען אומצוטרוי א קוק געטון אויף פערענא'ן:

ווייזט אויס, אז דאָן לואי האָט איהם געוואָלט פטור ווערען דורכ'ן ארויסשיקען זוכען דעם סערזשאַנט.

— איך וועל צושיקען איינעם פון מיינע אגענטען — האָט ער געזאָגט — וואו געפינט זיך דאָ די אפטייק?

— גאָר נאָהענט. איבעריגענס קאָן מען אויך טעלעפאָנירען.

— אך, מ'קאָן טעלעפאָנירען? — האָט דער קאָמיסאר ארויסגעשעפּטשעט.

(פאָרטזעצונג קומט).

געגען בעלוינונג.

פרייטאג, געהענדיג פון דלוגא ביז קאנסטאנטי־נער, האב איך פערלוירען 13 וועקסלען אויף פערשי־דענע סומעס און פערשידענע דאטומס. דער ערליכער פינדער ווערט געבעטען געגען גוטע בעלוינונג אפצו־ברענגען צו לערנער, שענקעוויטשא 22. 255

Kino „SŁOŃCE", Napiórkowskiego 28

dawniej St. Zarzewska

דעמאנסטרירט די פרעכטיגע קאמעדיע אין 8 אקטען א. נ.

„די וואהנזיניגע פיפי"

אין דער הויפטראלע **Anna Ondra**

אויסערן פראגראם „שדים=נאכט" קאמעדיע אין 2 אקט.

פרייזען פון פלעצער: I 80 גר. II 60 גר. III 40 גר.

צופאהר מיט טראמוואיען 4 איז 17   154

LEKARZ-DENTYSTA צאהן-ארצט

St. GELBERG

זאכאדניא 15, טעל. 31-08

הילט גאנץ פערנאכלעסיגטע ציינער און מויל-קראנקהייטען, צאהן־ציהונג אהן שמערצען, היילט מיט ליכט-באשטראהלונג, ספעציע־לער לאבאראטאריום פון קינסטליכע ציין. נעהמט אן פון 9—12 פארמיטאג און פון 3—7 אין אוונד. צו בילינע פרייזען. 1491

צוריקגעקערט.

ועתה אישים שמעו לי ועל תסורו מאמרי פי

לדברי הקשיבה לאמרי הט אזניך

און אז דו דארפסט ערלעדיגען סאנדאווע ספראוועס, זאלסטו גלייך קומען צו לויפען אין ביורא

17 פעטריקאווער 17

דורכגאנג זאכאדניא 52, וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געוויסענהאפט געשריבען לויט'ן אוסטאוו אלערליי ביטעס קלאוזולעס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, אפעלאציעס צי־ווילנע און קארנע אפאזיציעס, ארוואלאניעס, רעקורסען וועגען דירה אין אוזשאנד־ראזיעמטשי, וועגען פעסער אין קאמיסאריאט-רזשאנדו און אלע פאליציי-בעצירקען, אקטען אינטער־ציזיעס, אקטען דאראוויזנעס, קארנע ספראוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען. ספעציאליסט פון שותפות-אקטען.

מיט אכטונג י. מאנעלא, רעכט-קאנסולענט.

לייה=ביבליאטעק

אויפ'ן נאמען פון

א. אייזענשלאס

נ׳ פאלודניאווא 11

איז אפען מאנטאג און מיטוואך פון 5—9 אוונד, שבת — פון 10—1 מיטאג און פון 4—9 איז אוונד.

כעמיש=באקטעריאלאגישע לאבאראטאריע

מאגיסטער נ. שאץ

פעטריקאווער 37, 2. שט., פראנט

אנאליזען פון קאל, אורין, לייכען א. א. וו. אורי-אנאליז — 4 זל.

א קאראקולענער מאנטעל

א שעהנער און מאדערנער פאר 1.200 זל. צו פער־קויפען זאפארט ביי פא־פיעראוויטש, נאוואמיעסקא 4, פראנט, 2-טער שטאק. 240

א יונגערמאן,

וועלכער איז בעקאנט אין דער קאנפעקציע-בראנזשע, ווערט געזוכט. צו מעל־דען זיך ביי טשערנילאווסקי, וואסכאדניא 72, פראנט, 1-טער שטאק. 247

ס'ווערט געזוכט א קוואלי־פיצירטער אונטער=מא־שינער און 4 קוואליפי־צירטע האנד-נייהערס צו מענער-מאגאזין, 1. קאט. ביי קאניעצפאלער, קאנ־סטאנטינער 69, 2. שט.

א ספר תורה

א הויך און שעהן ספר צו פערקויפען צו ערפאה־רען ביי איטשע פייוועל בוכהאלטער, פאדזשע=משנא 15 (יודישע גאס).

Dr. med.

STUPEL

Szkolna 12

ספעציאליסט פאר הויט, האר־און וועגעריש קראנקהייטען, מענער-שוואכע, רענטגען־באשטראהלען און קווארץ-ליכט, עלעקטרא-טעראפיע. נעהמט אן פון 12—3 נאכמ. און פון 6—8 אין אוונד.

לעטשניצע-פרייזען.

MIEJSKI KINEMATOGRAF OŚWIATOWY

Wodny Rynek (róg Rokicińskiej) tel. 18-26

Dojazd tramwajami 16 i 10.

Od wtorku, d. 14 do poniedziałku d. 20 lutego włącznie Dla dorosłych początek seansów o godz. 6, 8 i 10. Program № 5 Dramat w 10-ciu aktach.

ŻonaFaraona

W rolach głównych: E. JANNINGS, H. Liedtke, D. Serwnes, L. Salamonowa, A. Basserman i P. Wegner

Dla młodzieży początek seansów o godz. 2 i 4

Niebezpieczny pocałunek

Nad program ???

Następny progr: **„ZMARTWYCHWSTANIE"**

Ceny miejsc: dla dorosłych: I—70, II—60, III—30 gr. dla młodzieży: I—25, II—20, III—10 gr.

W p oczekalniach kina codz. do godz. 22 adycje radjofon

ענטשולדיגונג.

איך בעט ענטשולדיגונג ביי דער פערוואלטונג פון בעקער-ארבייטער-פעראיין (לאגעווניצקא 4) און אויך ביי דעם ארבייטער פ. בוימעלגרין פאר מיין אונגערעכטע האנד־לונג, ווי פאטשען דעם ארבייטער פ. בוימעלגרין אין מיין בעקעריי, בעת ער האט דא געארבייט א פערטעג. איך פערזיכער, אז אזעלכעס וועט שוין מעהר נישט פארקומען.

אלס צייכען פון חרטה גיב איך 50 גילדען אויפ'ן פער־איינס-צוועק פון לאגעווניצקא 4.

מיט אכטונג ס. ל. פאקולא.

ערקלערונג פון ראבינאט.

צוליב די פוסטע קלאנגען, וואס האבען זיך פער־שפרייט אין שטאט און האט אויך אריינגעצויגען די חברה שומרי שבת (אלעקסאנדריסקא 19) אין א טעות צו פראָ־טעסטירען, אז אין די יודישע קהלה איז פארגעקומען חילול שבת ח"ו, געפין איך פאר נויטיג מפרסם זיין, אז דאס האט נישט קיין יסוד, אז דאס, וואס די גמינע איז ש"ק פ׳ יתרו געווען אפען איניגע שעה דורך א ערל, וואס האט דיזשורירט, האט מען ביי מיר געפרעגט א שאלה, און איך האב גע׳פסק'נט אלס גלאט כשר אהן שום חשש. עס איז געווען פאראויסגעזעהן, אז עס וועט קיינער נישט קומען. דעריבער זאל מען נישט פער־שפרייטען קיין פאלשע בלבולים, דאס איז נישט צום תכלית.

ליבוש ראזענבערג,

252   רב דתי ורשמי וחבר ועד הרבנים בלודז.

אכטונג, ציטונגס-פערקויפער!

די פערוואלטונג פון אונפארטייאישען פעראיין פון ציטונגס-פערקויפער מאכט בעקאנט, אז זונטאג, ד. 26. פעברואר ד.י. פינקטליך 7 אין אוונט קומט פאר

א פערזאמלונג

אין אייגענעם לאקאל (פעטריקאווער 66) פון ציטונגס־פערקויפער מיט פאלגענדער טאג-אָרדנונג:

1) וועגען די עקאנאמישע לאגע און 2) וועגען פסח-אקציע.   מיט אכטונג די פערוואלטונג.

יור. י. אינפעלד

נאסכאדניא 42.

מאדערנע איבעראל / נאר די פא־טענטירטע

פעלד-בעטען

Palma-Patent עקרזעהן כים דער פאבריקס-מארקע

פאר וועלכע מיר גארענטירען אויף 3 יאהר שטעטס אויף לאגער און א גרויסען אויסוואהל:

ניקעל-בעטען, ניקעל-קינדער-בעטען, טיש-בע־טען, אמעריקאנקעס, קינדער-וועגעלעך, קינדער-בענקעלעך אויף רעדלעך ווי אויך מעטער-טעפ.

מאטראצען

געבעטע, שאטשאָ, ווע און לאנאריסקע קאזעטקעס און טאפטשאנעס.

בעמ.: בעטלעך מיט וועגעלעך ח״ס ארטי בריון 17 זל., פעלטשעס-בעטלעך 14 זל.

רעעלע בעהאנדלונג. פאבריקס-פרייזען. הורט. זעטאליבע רעפערטאריען. דעמיעל.

לאדז, פולנאצנא 24, טעלעפאן 85-31.

אויף ראטעס! אויף ראטעס!

דאס נייי-ערעפענטע

טאפעציר=געשעפט

№ 24 קאנסטאנטינער-גאס № 24

(פראנט = געוועלב) — עמפפעהלט דער געעהרטער קונדשאפט א רייכען אויסוואהל פון

געבעטע שטיהל, קאזעטקעס, אטאמאנען,

מאטראצען און נאך אנדערע פערשידענע טאפעציר-געגענשטענדען.

צוגענגליכע פרייזען! רעעלע בעהאנדלונג! קומט איבערצייגט אייך!   151

א קונסט=פאטאגראפיע

איז א ציהרונג אין יעדען הויז!

אין מיין איבעראל בעקאנטען קונסט-פאטאגראפישען אטעליער ווערען אויסגעפערטיגט אלערליי אויפנאהמען אויף פאסטקארטען, פארמאטען, מאלאן-בילדער א. ז. וו. לויט דער לעצטער טעכניק פון ליכט און שאטען. לויט וואונש א גרויסער אויסוואהל פון די נייעסטע אמע־ריקאנער ראהמען-קארטען. מ'ווערען אויך געמאכט אויפנאהמען פאר בע־וועלשאפטען (ארנאמענטען). אויפ'ן פערלאנג אויך אויסער'ן אטעליער. צוגענגליכע פרייזען. גרעסטע אנערקענונג פון א רייהע לאדזער פער־ועגליכקייטען פאר די שעהנע און זארגפעלטיגע אויספיהרונגען.

מיט אכטונג קונסט-פאטאגראפישער אטעליער

„PARISIEN", wł. H. SROKA, Łódź, Brzezińska 69

צופאהר מיט'ן טראמוואי נ׳ 1.   צופאהר מיט'ן טראמוואי נ׳ 1

פרייז 2 זל. שנעל און רעלע! פרייז 2 זל.

רעכטס=קאנסולענטען=ביורא

„PORADA"-„פאראדא"

10 פיעטריקאווער 10

אונטער לייטונג פון א לאנגיעהריגען רוטינירטען געריכט-סעקרעטאר שרייבט אלערליי ביטען און אפעלאציעס, קלאוזולעס און זאבעזפיעטשעניעס. אינפארמירט און שרייבט אין אלערליי מיליטער־ענינים. אויך איבערזעצונגען אין פרעמדע שפראכען.   258

מאסאזש=און הייל־גימנאסטיק-שולע אין קאבינעט

פון דר. מעד.

ב. שמירגעלד

צעגעלניאנא 6, טעל. 51-89.

יוקענבוינער - פערקריפונגען, פאראליזען, נערווען-שמערצען, פוס-זכט, ארטרעטיזם, שטיהל־פערשטאפונג, גינעקאלאגישע מאסאזש, בעהאנדלונג פון יודיש שוואכע קינדער (גרופען). נאך דעם ענדיגען די שולע, דערט ארויסגעגעבען א ציגניש. עמפפאנג פון 3—5 נאכמ.

Dr. med.

H. Lajchter

קאנסטאנטינער 9.

רוג וואכערניע טעל. 49-66

צאהן=כירורג

ספעצ. פון כירורגישע קראנק־הייטען פון שמשענקעס, גומענס, דרוזענפלעס, צאהן-פיסטולעס א.א.וו. נעהמט אן פון 5—1½ נאכמאג און יום-טוב פון 10—12

Dr. med.

WOLF EYCHNER

פרויען - קראנקהייטען און אקושעריע

זגיערזשער 11 טעל. 34-72.

נעהמט אן אין דער לעטשניצע פעטריקאווער 194 פון 12—2 נאכט אין דערהיים פון 5-6 אוונד

Dr. med.

BRAUN

פאלודניאווא 28.

טעלעפאן 40-26

ספעציאל-ארצט פאר הויט און וועגעריש קראנקהייטען און מענער-שוואכע.

בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (האר-אויספאל)

נעהמט אן פון 9—11 פריה און פון 5—8 אוונד.

גאנץ לאדז,

האט זיך שוין איבערצייגט, אז די ביליגסטע קוועלע פון

עלעקטרישע לאמפען

זשארובקעס

„Philips" i „Osram"

און פון זעמטליכע עלעקטער, מאטע־ריאלען צו פאבריקס-פרייזען איז נור ביי

מ. זענדעל — פראץ — ואלנאשטשי 9

בעמ.: כ'נעהם אן אלערליי עלעקטרי־שע אינסטאלאציעס און רעפעראטורען.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען

און ערצטליך=דענטיסטישער קאבינעט

זגיערסקא 17 טעל. 16-33.

ד"ר ראקאווסקי	נאז האלז, אויערן קר.	10—11 2—3 6—7
ד"ר רוזשאנער	הויט און געשלעכט קר.	10—11 1—2
ד"ר גאלדשטיין־פאלאק	אויגען-קראנקהייטען	1—2 7—8
ד"ר יוסטמאן	נערווען קראנקהייטען	12—2
ד"ר ראזענצווייג	קינדער-קראנקהייטען	10—12 4—5
ד"ר פאפיערני	פרויען און געבורטס-הילף	11—1½ 5—6
ד"ר קאנטאר	כירורגישע-קראנקהייט.	4-5 זוג. 1—2
ד"ר ווינבערג	אינ. הערץ לונגען-קר.	11-1 5½—7
ד"ר סטופעל	רענטגען	10—12 4—6
א. גראדזענטשיק	צאהן-ארצט	3—7
נ. ראזעס	צאהן-ארצט	9—2

צאהן-טונדערהאלונג, בעלייכטונגען, קראנען, מאסטען א. א. וו. בי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען

א רענטגען=אינסטיטוט

היילונג פון הויט קראנקהייטען פון קאפ (פארך) מיט רענטגענשטראהלען, פאר בעשטראהלונג און דורכלייכטונ־גען, קווארץ-לאמפע, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, אלע מעגליכע אנאליזען. א קורס פאר שטאמלער. אימפונגען געגען שארלאך (שקארלאטין) פון 4—5 נאכמ.

די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג. וויזיט אין דער שטאט.

ערצטליך-קאסמעטיש. קאבינעט

פרל. מ. מארקוס נעהמט אן פון 5—7 אוונד

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg.   Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.